

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja ce loletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENEK

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96 — Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Zakaj je Italija odgovorila odklonilno

Preteklo soboto popoldne je italijanski zunanji minister grof Ciano izročil angleškemu poslaniku v Rimu lordu Perthu in francoskemu odpravniku poslov Blondelu — Francija že več kot pol leta nima v Rimu poslanika — odgovor italijanske vlade na skupno francosko-angleško povabilo, da naj tri sredozemske veselice, to so Anglija, Francija in Italija, na posebni konferenci razpravljajo o odpoklicu italijanskih vojnih prostovoljcev s španskim tal. Na italijanski odgovor so v Parizu in v Londonu nestrpno čakali. Da bi nekoliko podžgala oklevanje italijanske vlade, sta zaporedno francoski in angleški ministrski predsednik imela pomembne govore, v katerih je francoski Chauveteau nekoliko zagrozil, da bo morala Francija pač odpreti svojo špansko mejo, ako Italija stavljenega predloga ne sprejme, med tem ko je Neville Chamberlain mesto groženj ponudil zapeljivo vabo, da bi Anglija celo priznala generala Franca in — zasedbo Abesinije, ako Italija pride na predloženo konferenco treh in tamkaj obljubi, da bo svoje čete iz nacionalistične Španije umaknila.

Sobotni odgovor italijanske vlade pa je tako Francijo kakor Anglijo razočaral. Grof Ciano namreč odgovarja, da ni mogel najti nobenega razloga za to, da bi se Anglija, Francija in Italija zbrala na posebni konferenci, ko vendar obstoja v Londonu odbor za nevmišavanje, ki se je do sedaj pečal s španskimi zadevami. Tudi ne razume, zakaj bi se bilo treba razgovarjati samo o italijanskih prostovoljcih v Španiji, ko je vendar znano, da se tamkaj v obilnem številu nahajajo tudi druge narodnosti, ki bi jih bilo treba prav tako spraviti iz dežele. Na koncu pa pristavlja, da se italijanska vlada sploh ne more udeležiti nobenih mednarodnih razgovorov, pri katerih ni istočasno zastopana tudi nemška vlada. Grof Ciano je odklonilno vsebino svojega odgovora znal zaviti v prelestno ljubeznivost izbranih besed, kar pa na krutem dejstvu, da Italija francosko-angleške ponudbe ne sprejme, ničesar ne spreminja. »Položaj je zelo žalosten«, pravijo odgovorni možje angleške politike, »položaj je zelo resen«, pripominjajo vodilni francoski državniki, in Evropa se znova sprašuje, če bo državljanska vojna v Španiji zares znova raznetila nevarnost večjih zapletov, ki so bili zadnje mesece takorekoč že odstranjeni.

Ako ocenimo italijansko stališče po načelih, ki jih je v svojem odgovoru navedla, je nemogoče zanikati upravičenosti nekaterih pripomb. Tisti dostavek o Nemčiji je bil seveda nepotreben, ker nikdo ne bo dal Italiji prav, da hoče Nemčijo zavleči v Sredozemsko morje, ko tamkaj nobenih interesov nima in ko je med sredozemskimi državami samimi že itak dovolj prepričan, ki jih ni treba še zaostrevati z udeležbo izvensredozemskih nemirnežev. Toda kdo ne bo pritril Italiji, če ugotavlja, da imajo tudi druge države svoje prostovoljce v Španiji, na primer sovjetska Rusija ali Francija, in da je treba govoriti o umiku vseh, ali pa pustiti tuj vprašanje pri miru. Italija je odkrito priznala, da se njeni državljani bore na strani nacionalistične Španije. Druge države, ki imajo svoje prostovoljce med rdečimi, tega poguma niso imele. Toda to na stvari sami ničesar ne spreminja, ko so odgovornim državnikom do podrobnosti znana vsa dejstva glede državljanske pripadnosti prostovoljskih legij, ki se bore na tej ali na drugi španski fronti. Kdo bo torej italijanski vladi zameril, če si ne more dopustiti, da bi njo, in samo njo, vlačili pred nekakšno mednarodno sodišče zaradi njenih prostovoljcev, ko pa je vsemu svetu znano, koliko prostovoljcev so poslali na rdečo fronto sovjeti in kolikšen je bil prispevek francoskih državljanzov pri ustanavljanju rdečih mednarodnih brigad. In ko je poleg tega še znano, da italijanski prostovoljci niso bili prvi, ki so prišli na španska tla, ampak so jih tamkaj že davno prehiteli vojniki sovjetske redne vojske in cele trume bojevnikov, ki jih je ljudska fronta bruhala čez pirenejsko gorovje. Če je torej govor o umiku tuje udeležbe iz Španije, potem to ne zadeva samo Italije, marveč je treba poklicati na odgovor vse, ki so prej, kot je to storila Italija, špansko državljansko vojno zavlekli na mednarodno polje in ustvarili mednarodno nevarnost. Ako se ne motimo, je bila pred približno enim letom Italija tista država, ki je v londonskem odboru za nevmišavanje prva predlagala splošen umik vseh prostovoljcev, a je njen predlog zadel na gluha ušesa, ker takrat to nekaterim državam, ki so imele druge račune, ni bilo po volji. Po enem letu španske krize Italija nima razloga, da bi svoje stališče spreminjala, še manj pa ima razlogov, da bi dovolila, da uživajo na tako nevarnem prostoru, kot je Španija, boljševoški prostovoljci izjemno položaj v primeru z drugimi.

V francosko-angleških razgovorih z Rimom najdemo samo eno opravičilo, ki ga pa seveda ni mogoče razbrati ne iz francosko-angleške in ne iz italijanske note. Ko pa postanejo znana ozadja, dobimo nekoliko bolj jasno podobo in se nam zdi, kot da bi Francozi in Angličani na eni, Italijani pa na drugi strani hoteli povedati vse kaj drugega, kot so navedli v svojih diplomatskih pismih. Omenili smo ozadja. Katera ozadja? Italijanski prostovoljci so v nacionalistični Španiji zasedli nekatere silno važne točke. V svojih rokah imajo otok Majorco v Balearskem otočju, ki leži sredi pomorske poti iz Mar-seilla v francosko Severno Afriko. Zasedli so obalo na obeh straneh Gibraltarja, torej obalo, ob kateri gre velik del angleške pomorske plovbe skozi Sredozemsko morje. Zasedli so tudi kose španskega Maroka, torej kraje, ki mejijo na francosko afriško posest in so zopet ob veliki angleški sredozemski pomorski cesti. Sedaj nastane mednarodnopolitično važno vprašanje, če bodo Italijani tamkaj ostali tudi v bodočnosti, odnosno, če ne bodo dobili tamkaj trajna opirališča, na katera se bi lahko naslanjali, če bi Italija kdaj prišla navzkriž s Francijo ali z Anglijo. Angležem in Francozom je prisotnost Italijanov na označenih krajih neljuba in vzbuja nervoznost. Potemtakem niti Franciji niti Angliji ni mnogo na tem ležeče, komu kdo pomaga v španski državljanski vojni, ampak ju skrbi le vpra-

Predsednik jugoslovanske vlade v Parizu

Milan, 12. oktobra. AA. Jugoslovanski ministrski predsednik dr. Milan Stojadinović je sinoči ob 19 potoval skozi Milan v Pariz. Spremljajo ga šef kabineta dr. Dragan Protič, tajnik kabineta Milivoj Nenadović in general Glisic, jugoslovanski vojaški odposlanec v Parizu. V Benetkah je bil spremljeval dodeljen načelnik protokola italijanskega zunanjega ministrstva grof Citadini, ki je dr. Stojadinoviča spremljal do švicarske meje. V Benetkah so pozdravili dr. Stojadinoviča prefekt z višjim upravnim uradništvom. V Milanu pa so ga čakali v imenu italijanske vlade prefekt in milanski kvestor, v imenu jugoslovanskega generalnega konzulata pa generalni konzul Rašić, konzul Mišić in trgovinski ataše dr. Filipić.

Sprejem na kolodvoru

Pariz, 12. oktobra. AA. (Havas.) Davi ob 8.40 se je pripeljal v Pariz predsednik jugoslovanske vlade in z njim minister dr. Stojadinović. Na lyonski železniški postaji so dr. Stojadinoviča sprejeli francoski zunanji minister Yvon Delbos, jugoslovanski poslanik dr. Božidar Purič z osebjem poslanštva, turški poslanik Suad, češkoslovaški poslanik Osuški, grški poslanik Politis in romunski odpravnik poslov Georgiju. Sprejemu je prisostvovalo več uglednih francoskih osebnosti, med njimi general Henris, nekdanji poveljnik francoskih čet na eolunski fronti, g. Rochat, kabinetni ravnatelj zunanjega ministrstva, odposlanci pariške organizacije bivših vojakov s solunske fronte in drugi. Upravni odbor društva Jugoslovanov na Francoskem je spre-

jemu prisostvoval korporativno. Dalje so prišli generalni komisar Jugoslavije na pariški razstavi Cuvaj, predsednik društva jugoslovanske zajednice v Parizu g. Nikolič s člani društva, predsednik jugoslovanske kolonije Stevan Jovanović in mnogo članov jugoslovanske kolonije.

G. Delbos je želel dr. Stojadinoviču v imenu francoske vlade dobrodoščilo. Ko se je dr. Stojadinović pristočno pozdravil z vsemi prisotnimi, se je odpeljal v hotel, kjer so mu rezervirani apartmani.

Danes ob 10.45 se bo predsednik jugoslovanske vlade odpeljal v elizejsko palačo in se bo vpisal v knjigo predsednika republike, nato bo pa položil venec na grob francoskega neznanega junaka in venca pred spomenik kralja Petra I. in kralja Aleksandra I. Popoldne priredi zunanji minister Delbos gala-kosilo na čast predsedniku jugoslovanske vlade na Orsayskem nabrežju.

Ugoden vtis v Parizu

Pariz, 12. oktobra. AA. Listi »Epoques«, »Journal«, »Petit Journal«, »Petit Parisien«, »Excelsior«, »Ere Nouvelle« prinašajo daljše članke ob prihodu predsednika jugoslovanske vlade v Pariz in z zadovoljstvom razlagajo ta obisk, ki mu je namen obnova pakta o prijateljstvu med Francijo in Jugoslavijo. Tako piše »Petit Journal«.

Dr. Stojadinović je danes gost Pariza. Na vlado je prišel junija 1935, ko je razburjenje, nastalo zaradi tragične smrti kralja Aleksandra, že nekoliko popustilo. Dve leti sta minili in dr. Stojadinović je

Vojne zvijače na Sredozemskem morju

Alžir, 12. oktobra. AA. (Havas.) Mornarji, ki so se rešili iz torpedirane rdeče španske ladje »Cabo Santo Tome«, so v svojih izpovedbah pred preiskovalnim sodiščem zelo zapletli. Vzlic temu so pa podali nekatere podrobnosti. Tako pravijo, da je ladja odplula 5. okt. t. l. iz Odeše s 5200 tonami blaga. V nedeljo ob 5 zjutraj je ladja opazila tri milje od rtiča Rosaza dva rušilca. Poveljnik ladje je takoj odredil, da se na ladji obesi angleška zastava; nato sta tudi rušilca razobesila angleške zastave. Kapitan je tedaj odredil, da se angleška zastava sname in razobesi prava zastava, pod katero je ladja plula. Tedaj sta pa rušilca takoj začela obstreljevati ladjo. »Cabo Santo Tome« je bil oborožen s štirimi topovi kalibra 75 mm in s štirimi manjšimi topovi kalibra 45 mm ter z nekaj strojnimi. Na obstreljevanje je odgovoril z ognjem in je z vsa paro odplul proti Bonskemu zalivu. Toda medtem je ladjo zadel torpedo in se je začela naglo potapljati.

Divjanje komunistov na begu

Santander, 12. oktobra. AA. (Stefani.) Umik rdečih čet v Asturiji se vrši s strahovitim pustošenjem in med hudimi zločini in nasilji vseh vrst. Komunisti in anarhisti so pred begom zagrešili posebno strahotno zverinstvo v Cagasu. Tu so se pokazali posebno zveste geslu, ki ga je izrekel njihov voditelj Bellarmino, ko je dejal, da bo našel lažnem v Asturiji samo kup razvalin. Preden so se rdeči umaknili in zažgali ali z dinamitom razstrelili vsa poslopja, so zverinstvo poklali vse politične nasprotnike. Razen tega so neusmiljeno postrelili vse civiliste, ki se niso odzvali njihovemu pozivu, da se umaknejo z rdečimi četami. Ko so prednje Francove čete navarske brigade vkorakale v Cagas, so našle na ulicah vse polno trupel starčkov, žensk in otrok. Rešile so mnogo ljudi, ki jih je divjaško streljanje umikajočih se anarhistov samo ranilo. Maloštevilni ljudje, ki se jim je posrečilo se skriti, da so živi in zdravi sprejeli nacionaliste, pripovedujejo grozotnosti o rdeči vladavini. Tako so anarhisti zaprli več družin v največjo sobo nekega poslopja, nato jo pa polili s petrolejem in jo pred odhodom zažgali. V sobo so vrgli tudi več zabojev dinamita. Nato so od daleč čakali eksplozije in s puškami streljali na tiste, ki so se v obupu skušali rešiti s skokom skozi okna.

Baskovski nadškoj odstopil

Vatikansko mesto, 12. okt. TG. Iz poučenih krogov izvira vest, da je škof baskijske škofije Vitoria msgr. Mugica postal sv. stolici v Rimu, v katerem prosi za svojo razrešitev. Vatikanski odstop baskovskega škofa sprejel. Škof Mugica je bil po dolgih desetletjih prvi škof baskovske krvi, ki je deloval med svojimi rojaki. V zadnjem času je bil zaradi svojega političnega

šanje, kaj nameravajo Italijani z zasedenimi važnimi opirališči. Teoretično bi bila težava ista, če bi se Italijani na primer nahajali na strani rdečih. Anglija in Francija hočeta, da gre Italija iz Španije ven, ne zato, ker pomaga generalu Franca, marveč zato, ker ogroža francoske in angleške imperialne interese. Okrog tega vprašanja se suče vsa debata med Parizom, Londonom in Rimom in le, če jo opazujemo v tej luči, dobivata tako francosko-angleška kakor italijanska nota svoj upravičeni smoter. Toda s tem smo že zapustili ozko polje španske državljanske vojne in smo prišli sredi med borbe in kupčije imperializmov, ki v Sredozemskem morju drug na drugega zadevajo in povzročajo nevarna valovanja.

Borbe in kupčije! Italija prav dobro ve, kaj drži v svojih rokah. Ona tudi ve, da si umik iz

prepričanja večkrat predmet hudih napadov. Znano je tudi, da škof Mugica skupno s taragonskim nadškojom in kardinalom ni hotel podpisati skupnega pastirskega pisma španskih škofov o državljanski vojni. Za apostolskega upravitelja škofije Vitoria je bil imenovan pomožni škof iz Valencije, msgr. Lauzricia, ki je tudi baskovskega pokolenja.

Dovolj mu je

Pariz, 12. oktobra. AA. DNB: Po vesteh iz Barcelone je Companys izjavil včeraj popoldne časnikarjem, da meseca novembra poteče rok njegovega predsedništva. Ker pa v tem trenutku volitve niso mogoče, bi moral sedanjí parlament izvoliti njegovega namestnika. Companys je izjavil, da hoče zapustiti svoje mesto in da ga v nobenem slučaju ne bo več prevzel.

Španska rdeča vlada se seli?

Pariz, 12. oktobra. AA. (Havas.) Iz Cerbera na francosko-španski meji poročajo: Potrjuje se vest, da se bo valencijska vlada v kratkem preselila v Barcelono. V Valenciji bi ostali samo nekateri manj važni oddelki ministrstev.

Spanija pred nove komisije

Pariz, 12. okt. b. Pričakuje se, da bo francoski zunanji minister Delbos sprejel italijanskega poslanika v Parizu Ceruttija. Na včerajšnji konferenci, ki jo je imel Delbos z angleškim poslanikom

Strašen spopad Kitajcev in Japoncev

Kitajci napad odbili

Sanghaj, 12. oktobra. b. V pretekli noči je prišlo do krvavih borb pri severnem kolodvoru, kjer so hoteli Japonci izvesti prodor fronte. Kitajci so svoje postojanke zavarovali z minami, razen tega pa so se branili zelo uspešno z ročnimi granatami. Posebno junaško so se borili kitajski strelci, ki so imeli na razpolago veliko število strojníc. S strojnimi ognjem so odbili vsak napad Japoncev, akoravno so jih podpirala letala in topovske baterije. Japonci pa so skušali prebiti kitajske bojne črte tudi pri Vusungu in Kianganu. Opazovali smo trajajo, da je bila danes ena izmed najbolj krvavih

Španije lahko pusti drago plačati. Anglež je že ponudil odkupnino v obliki Abesinije. Ponudil bo še več. S tem, da je Italija Franciji in Angliji odgovorila: Ne! torej se ni rečeno, da se je na žive in mrtve zvezala s Španijo, ampak da še čaka na primernejšo ceno, ki ji jo bosta plačali obe veselici, da se znebita tako nevarnega tekmeča. Iz italijanskega odgovora pa ne izhaja — in to je slaba točka na njem — da se Italija zaveda meja, ki so potegnjene pri tej, za njo ugodni politični kupčiji. Brezmejne možnosti niso. Brezmejne tudi zahteve ne smejo biti. Za to razumemo Angleža, če pravi, da je »položaj žalosten in tudi Francoza, če meni, da je »položaj napet«. Ali bi ne bilo boljše, če bi veselice opustile španski ovoj ter se nagovorile bolj odkrito in si druga drugi v obraz povedale, kaj hočejo in koliko nudijo.

še zmerom na vladi in je dobil od kneza namestnika novo potrdilo zaupanja. Prehitel je napad z rekonstrukcijo svoje vlade, kar mu je omogočilo nadaljevanje dela, čigar vrednosti ni mogoče tajiti. Med njegovimi uspehi nedvomno na najmanjši ugodni razvoj gospodarskega položaja. Gospodarsko razmerje se je med Rimom in Belgradom okrepiło in tako ustvarjene zveze niso bile brez vpliva na eklenitev nenapadnega pakta, podpisanega 25. marca t. l. O tem paktu, ki je prišel po dogovoru z dne 24. januarja med Jugoslavijo in Bolgarijo, so mnogo pisali. Nekateri so šli celo tako dalje, da so trdili, da je ta pakt v navzkrižju s paktom med Francijo in Jugoslavijo o vzajemni pomoči z dne 11. novembra 1927. Te navzkrižnosti pa ni. Letošnja dogovora jamčita Jugoslaviji varnost na dveh njenih mejah, ki sta bili najbolj izpostavljeni; obveznosti teh dogovorov ne presegaajo diplomatske konzultacije. Pogodba iz leta 1927 pa predstavlja pravo obrambno zvezo, ki se je le še okreplila, ko se je Jugoslaviji posrečilo, zavarovati se pred resnimi napadi. Bistvena točka politike dr. Stojadinoviča je kombiniranje maksima možne moči za ohranitev obstoječega sistema. V tej politiki zavzema francosko-jugoslovanska zveza slej ko prej prvo mesto; da jo potrdi, je hotel šef jugoslovanske vlade osebno priti v Pariz, da glavnostno obnovi pakt iz leta 1927.

»Saint Brice« piše v »Journal«: Obnova francosko-jugoslovanskega pakta prijateljstva, blesteča obnova države in pogodbi z Italijo in Bolgarijo, vse to je izrečno potrdilo ohranitev obstoječega sistema. To je bilanca, kakršno redko srečamo v današnjem času. Naj nam ne govore, da so zveze Jugoslavije s Parizom popustile zaradi zvez z Rimom in Sofijo. Nasprotno, vse te zveze so v tesni medsebojni zvezi, ker vse streme za integralno utrditve zavezništva, ki je prineslo zmago. Dr. Stojadinoviču se ne more očitati, da ne bi bil povečal moči svoje države. V tem pogledu je šel tako daleč, da je obvaroval integralne osnovne vodilne misli pokojnega kralja.

sirom Phippsom in francoskim poslanikom v Berlinu Francois Poncetom, so bili položeni temelji za nadaljno proučevanje mednarodnega položaja. Danes bo Delbos z ministrom za državno obrambo Daladierom in letalskim ministrom Cotom proučil vsa vprašanja francoske varnosti, ki zahtevajo gotove ukrepe, s katerimi se bavi tudi angleška vlada. Delbos je proučil s Phippsom in Poncetom vprašanje, kakšen uspeh bi imelo hitro diplomatsko postopanje. Proučili so tri možnosti:

1. sklicanje veleposlaniške konference v Londonu;

2. sklicanje konference petih držav: Francije, Anglije, Italije, Nemčije in Rusije;

3. izdela naj se program, ki bi se predložil londonskemu nevtralnemu odboru.

O tem programu bi se moral londonski nevtralni odbor hitro izreči. Francija in Anglija zahtevata še naprej popolno prekinitev odposiljanja prostovoljcev in vojnega materiala v Španijo. V tej smeri se že vodijo pogajanja, ki pa jih zelo ovirajo vojnopomorska odgovorna mesta, tako v Veliki Britaniji, ki zahtevajo, da se takoj izvrši na morju in na kopnem gotovo zavarovanje, ki se po uspešnih pogajanjih lahko zopet ukine. V tem oziru je že izdelan podroben načrt, ki ga morata odobriti francoska in angleška vlada. Otvoritev pirenejske meje bi se izvršila samo v slučaju, če bi se Anglija odločila, da vzpostavi v polnem obsegu trgovinske odnose s Španijo. Značilno pa je, da so Daladier in ostali radikalni ministri odločno proti otvoritvi pirenejske meje ter energično svarijo neke socialistične ministre, naj bodo previdni in naj ne napravijo iste napake, kot jo je Napoleon III., ki je vrgel Francijo v vrtnice najslabše politike.

Kdo bo najmočnejši pod morjem

London, 12. okt. b. L. 1938 bo Italija razpolagala z najmočnejšim podmorn. brodomjem sveta. Italija bo imela 108 podmornic, Anglija 72, Francija 88, Amerika 97. Japonca pa 52. Razen tega bo imela Italija 28 rušilcev in 45 motornih torpedov, ki bodo razvijale 45 do 50 vozlov brzine na uro.

bitk pri Sanghaju od vsega začetka sovražnosti. Japonci so brez ozira na strašne izgube hoteli za vsako ceno izvesti končni prodor, vendar pa so bili njihovi napori zaman. Kitajske baterije so tako strahovito bruhale ogenj ob naskoku Japoncev, da so jih dobesedno kosile. Poleg tega so Japonci po številnih ulicah naleteli na mine, ki so jih Kitajci v ugodnih trenutkih zažgali. Mine so raznesle nekaj japonskih bataljanov na vse strani. Topovsko obstreljevanje in eksplozije min so trajale vsi noč do zgodnjih jutranjih ur, ko so se morali Japonci zopet umakniti nazaj v svoje položaje. Izgube so ogromne in na bojišču je obležalo vse polno mrtvih Japoncev in Kitajcev.

Sanghaj, 12. oktobra. AA. (Havas.) Začela se je velika japonska ofenziva in general Ivane Marcus osebno vodi borbo z japonske vojnne ladje. Vreme je spremenljivo in napovedujejo zopet močno deževje. Japonska letala so bombardirala Capej. Kitajske čete se bore zelo požrtvovalno.

Tudi Belgijci bi radi zbrali diplomate devetih veselil

Tokio, 12. oktobra. c. Belgijski veleposlanik de Bassompierre je obiskal zunanje ministrstvo in tam sporočil, da je belgijska vlada pristala na to, da se akliče konferenca devetih veselil v Bruslju. Veleposlanik je zaprosil, da naj mu japonsko zunanje ministrstvo čimprej sporoči, če bo japonska vlada poslala svoje delegate na to konferenco.

Kaj mislijo o sporazumu

Belgrajsko »Vreme« poroča: »Objavljeno besedilo sporazuma med belgrajsko združeno opozicijo in bivšo SDK je bilo večeraj predmet razgovorov v vseh političnih krogih. Takoj pa moremo ugotoviti, da je bil sporazum v vseh političnih krogih izven združene opozicije sprejet z veliko nevoljo in enoglasno obsodbo. Najprej je treba poudariti, da ta sporazum po splošnem prepričanju pomenja brez kakšnega dvomuja zelo nesrečno izbrano tezo za oživitve negativne akcije, ki ji je očividno namen, da se oslabi državni organizem in omaje osnovna in bistvena državna ideja. Skozi vse točke, poudarjajo ti krogi, se kakor rdeča nit vleče tendenca, da bi bila država brez svojega osnovnega zakona, začeli izvajati svoje načrte, ki pa še daleč niso v skladu z nacionalnimi in državnimi interesi.

Vzorec tega s tem se javlja vprašanje, ali je združena opozicija, v kateri noben član vodstva pri zadnjih volitvah ni bil deležen narodovega zaupanja, sploh upravičena, da bi si lastila odgovornost za vse izredne težave in nedogledne posledice, ki bi mogle nastati iz tako dvomljivega političnega okvira. Tudi če je združena opozicija pristala na gotove žrtve in samo zaradi nekakih izgledov za prevzem oblasti sprejela diktat druge pogodbene sestanke, tudi v tem primeru za srbsko združeno opozicijo ni olajševalnih okolnosti, saj je znan ustaljeni red za prevzem oblasti, red, ki je veljaven po vsem svetu in v vseh parlamentarnih državah. Oblast izhaja iz narodovega zaupanja in že s tem samim tudi iz ustavnih činiteljev. Toda združena opozicija te potrebne legitimacije narodovega zaupanja nima.

Skratka: storjen je bil sklep, po katerem so pogodbeniki pred zgodovino in pred vso javnostjo dolžni dati pojasnila za podvzete korake, po katerih bi mogla država zaiti v stanje zmed, v katerem bi bila pravna varnost državljanov, normalni življenjski tek in gospodarski napredek za bogve koliko časa zopet zapeljani v položaj, iz katerega ni izhoda.

Zato je, odločeno zatrujejo, nejevolja čimdalje časa. Za vse one, ki so v času, ko se pod težkimi pogoji dela za splošno konsolidacijo, odprli prilike za razvnanjanje strasti in za nepotrebne in neplodne diskusije, more ta nevolja pomeniti izhod, ki si ga niso želeli. — Tako »Vreme«.

»Samouprava« pa objavlja uvodnik pod naslovom »Državo na bobene«, v katerem med drugim ugotavlja, da se o tem aktu že danes more načelno reči samo to, da to ni bil akt politične modrosti in se tudi z ničemer ne more opravičiti. Izdan je bil pod videzom iskanja poti in načina za izhod iz hrvaškega vprašanja in za njegovo rešitev. Toda sporazum ni imel namena tega vprašanja rešiti, temveč obratno meša vsa vprašanja, katerih se loteva. Tendence, radi katere je bil sklenjen sporazum, je jasna kot beli dan. Ljudje, ki so ga sklenili, hočejo oblast. To je bil pa tudi edini pozitivni cilj njihovega sporazuma. Toda tudi to jim ni dovolj. Zahtevajo tudi, da se takoj ukine ustava, da se jim da možnost, da proglasijo novo, svojo ustavo, ustavo, kakršna bi bila njim po volji, in naposled, da se jim da pravica, da proglase volilni zakon in da razpišejo volitve v ustavotvorno skupščino, ter da naposled izdelajo novo, tretjo ustavo.

»Samouprava« dalje pravi, da je zaslepljenost v želji po oblasti zavedla tvorce sporazuma predaleč in da je pri njih politično državljansko zavest nadvladala egoizem. Sporazum je po zatrujanju »Samouprave« večkakor najstrašnejši v onem delu, v katerem zahteva državni udar, da bi njegovi ljudje prišli na oblast in za dosego tega cilja ne predlagajo nič manj kakor puč. Ta puč pomeni skok v diktaturo, česar pa naš narod noče. Zato pa tudi odbija vse živite in farizejske izjave tvorcev sporazuma o demokraciji, ker dobro ve, da niso iskrene. Narod vidi, da ga gospodje iz združene opozicije hočejo spraviti podčasno kuratelno brez roka in termina in da žele spraviti državo na rob negotovosti, meglene nerealnosti in da bi tudi država prišla na boben z nasokom nove diktature z leve ali desne strani, če ne bi prišlo še do kaj hujšega in žalostnejšega. Države pa ni dovoljeno tako lahkomišno stavljati na kolena radi oblastiljeljnosti ali kljubovalnosti tega ali onega.

»Samouprava« zaključuje svoja izvajanja z ugotovitvijo, da se z boljimi zakoni, s svobodoljubnejšim izvajanjem ustavnih predpisov, z gospodarskim, socialnim in upravnim boljšanjem lahko doseže mnogo več kakor z nevarnimi eksperimenti, ki jih naenkrat predlaga združena opozicija, ki se je v zadnjih letih tako obnašala, kakor da ima monopol na demokracijo v naši državi. Iskanje poti k napredku je v ostalem pravica in dolžnost vsakega državljanca. Toda zahtevati predhodno ukinitve vseh pravic, vseh dolžnosti, vseh norm, vsega, kar velja in kar že imamo, in iskati možnost organiziranja države od začetka do konca, to je nespamet in nikaka logika.

V Srbiji splošen odpor

Belgrad, 12. oktobra. m. Kakor je »Slovenec« docela objektivno že poročal, je objavljeni sporazum med tako zvano srbijsko opozicijo in bivšo SDK sprožil v srbski javnosti plaz ogorčenja, ki se širi od vasi do vasi, od mesta do mesta ter druzi ljudi v močan in silen pokret v obrambo državnih in narodnih interesov. Takega odjeka niso pričakovali niti sami opozicijski krogi in sedaj sami uvidevajo, v kakšno nepremišljeno akcijo jih je zavedlo njihovo vodstvo in se pridružujejo skupini, ki tak sporazum, kakršnega so sklenile omenjene stranke, odklanjajo. Pod vtisom silnega ogorčenja radi tega sporazuma, ki bi državo vrnil, če bi se uresničil, v popoln kaos, razne narodno obrambne organizacije ter druge ustanove sklicujejo in prirejajo protestne sestanke, na katerih sprejemajo resolucije, v katerih naprošajo najvišje državne funkcije, naj zaščitijo ljudstvo in državo pred tako nevarnimi eksperimenti, kakor so si ga zamislili oblastiljeljni opozicijski krogi.

Taki shodi so že bili predvsem v Skoplju, Nišu in Banjaluki, toda pa še v Sarajevu, Novem Sadu in na Cetinju.

Enodusno odklonilno stališče srbskega ljudstva je po poročilih iz Zagreba v tamkajšnjih krogih predvsem močno zadelo bivše samostojne demokrate, ki poleg srbijske združene opozicije že dalj časa nestrno pričakujejo trenutka, kako bi prišli do oblasti. Zato so po Zagrebu med opozicijskimi krogi, ki sporazum prav tako niso preveč navdušeno sprejeli, pričeli širiti vesti, da je sporazum povzročil po Srbiji gotove olajšave in da so se srbski kmetje oddahnili po težki situaciji zadnjega časa. Vse te vesti pa so gladko izmišljene.

Banjaluka, 12. oktobra. m. Tukajšnji občinski odbor je imel izredno sejo, na kateri je bila sprejeta resolucija, v kateri občinski odbor odločno protestira proti sporazumu bivše SDK in srbijske opozicije. Občinski odbor apelira na kr. namestnike in kr. vlado, da zaščitijo ljudstvo pred tako nevarnimi eksperimenti.

Nova telefonska zveza

Belgrad, 12. okt. AA. Z odlokom ministra za pt se uvede telefonski promet Ljubljana—Opčina pri Trstu.

Trošarine na mešanice bencina

Belgrad, 12. oktobra. AA. V zvezi z uredbo o spremembah in dopolnitvah zakona državnih trošarin in o izvedbi javnih del z dne 6. oktobra 1937, s katero se uvede obvezna uporaba mešanice bencina s spiritom za pogon motorjev, se razglašajo v javnem interesu še tale določila: 1. Počeniš s 17. oktobrom t. l. je prepovedano prodajati in uporabljati čisti bencin za pogon motorjev. Od tega dne se mora prodajati in rabiti za pogon motorjev samo mešanica bencina in špirta.

2. S 17. oktobrom t. l. znaša za mešanico bencina s spiritom državna trošarina 2 in pol din za kg, banovinska trošarina pa ne sme biti večja od 0,35 dinarjev za kilogram, občinska (mestna) pa ne večja od 0,15 din za kg.

3. Najkasneje 6. novembra t. l. so prodajalci mešanice bencina s spiritom dolžni znižati prodajne cene mešanice bencina s spiritom za pogon motorjev v primeri s ceno, ki je veljala do 30. septembra t. l., za 1,75 din za 1 kg.

Za napredek našega tujskega prometa

Ljubljana, 12. oktobra.

Zveza za tujski promet v Sloveniji je imela letos v propagandi za turizem v naših krajih izjemno težko stališče zaradi deviznih težkoč in radi postrežene konkurence drugih turističnih držav, vendar pa je dosegla v svojih naporih prav lepe uspehe. Nocoj je sklical sestanek zastopnikov ljubljanskih listov ravnatelj Zveze za tujski promet dr. Ciril Zizek, ki jim je raztolmačil dvoje obsežnih poročil. Ti dve poročili bosta odposlani odločujočim činiteljem v Belgradu s prošnjo in zahtevo, da jih uvažujejo ter poskrbe za ugodno rešitev, kar bo v korist predvsem Sloveniji pa tudi vsej državi.

Zveza za tujski promet se predvsem trudi, da moderno uredi naša kopališča, letovišča in prezimovališča s sodobno opremo, tako da bodo mogla sprejeti tudi najbolj razvijene inozemce. Dalje je važno vprašanje cen v naši državi, toda ne samo v hotelskih podjetjih, temveč v vseh poslovalnicah, ki se jih poslužujejo tuji. Potrebna je tudi velika in dobro premišljena ter pripravljena propaganda v neklirinskih državah, iz katerih naj bi se povečal dotok tujcev zlasti iz onih držav, v katerih je za naše kraje že dosejel veliko zanimanje, to je zlasti v Angliji in v nordijskih državah.

Iz raznih podatkov in števil, ki jih vsebuje poročilo, je razvidno, da je v primerih z lanskim letom narasel obisk tujcev iz Nemčije, dalje iz Italije, Francije, Anglije, severnih držav in Združenih držav, padel pa je obisk iz Avstrije, Češko-slovaške, Madžarske, Švice, Poljske, Romunije in od drugod. Zveza za tujski promet se je tudi mnogo trudila, da preskrbi olajšave obiskovalcem jadranske obale, zdravilišč, toplih in okrevališč.

Ravnatelj dr. Zizek je predvsem naglašal, da moramo Slovenci pričeti z bolj učinkovito propagando za dvig našega turizma, ki je eden naših najbolj važnih donosnih virov za Slovence. Vso pozornost moramo posvetiti motorizaciji Slovenije, izboljšanju naših cest, kvalifikaciji hotelov in sploh dvigu našega hotelirstva, izobrazbi našega tujsko-prometnega uradništva in drugim tujsko-prometnim vprašanjem. Potrebno bo tudi organizirati izlete z avtobusi, čeprav je opaziti, da se domače

1. 6. novembra t. l. se na takratne zaloge mešanice bencina s spiritom ne bo vračala prodajalcem razlika do znanih stopenj državne, banovinske in občinske (mestne) trošarine, ker imajo prodajalci mešanice regres v tem, da lahko počeniš s 17. oktobrom t. l. kupujejo mešanico po novih trošarinskih cenah in prodajajo do 6. novembra t. l. še po starih tarifah.

5. Z 8. oktobrom t. l. so vsi prodajalci na drobno dolžni povišanje trošarinske stopnje na plinsko olje od 0,20 na 0,40 din za kg in na takratne zaloge plinskega olja plačati razliko v trošarinski stopnji v znesku 0,20 din za kg plinskega olja najkasneje do vstetega 23. oktobra t. l.

(Iz davčnega oddelka finančnega ministristva.)

Suha Krajina bo dobila vodo!

Belgrad, 12. oktobra. m. Finančni minister Letica je v celoti odobril poročilo o odnosno predlog bana dravske banovine glede preskrbe prebivalstva z vodo v brezvodnih krajih v Suhi Krajini. Ban dravske banovine je v tem oziru predložil finančnemu odboru obširno poročilo, v katerem ga obvešča, da glede preskrbe prebivalstva z vodo v teh krajih obstoja obširni vodovodni program, katerega najvažnejši del je dovod vode v kraje Globočec, Ambrus, Hinje in Stari Log. Stroški za ta dela vodovodnega programa so proračunjeni na 15.500.000 din. Dela se bodo izvedla v etapah. Iz tehničnih in gospodarskih razlogov je najprej potrebno zgraditi vodnjake in nabaviti ter montirati naprave za čiščenje, položiti je treba tudi vodovodno mrežo. Stroški za prvo etapo so proračunjeni na 5.829.671,04 din. Za ta namen pa ima banovina na razpolago samo 4.875.000 din. Da bi se pa kljub temu omogočila izvršitev teh del, namestnik bana uprava naročiti pri državni železarni v Varesu cevi na 10 letno odplačilo. Stroški nabave cevi so preračunani na 1.098.932,60 din. Državna železarna v Varesu je pristala, da bo te cevi dostavila na 10 letno odplačilo s 4% obresti, tako da bo letna anuiteta znašala 135.488,43 din. Prvi obrok bo banovina plačala po izvršeni dobavi.

Gasilski „Vadnik“ dobimo

Belgrad, 12. okt. m. Včeraj in danes je bila tu seja Gasilske zveze. Sejo je vodil prvi podstarešina g. Snoj iz Gornje Radgone. Na seji je bil sprejet »Vadnik« in pragmatika za uradništvo. »Vadnik« je bil sprejet, in sicer tako, da se bo v Sloveniji prestavil v slovensčino in se bo uporabljal v slovenskem jeziku. O uradniški pragmatiki bo pa Gasilska zveza še razpravljala na prihodnji seji.

Celotni odbor Gasilske zveze je bil danes sprejet pri resornem ministru dr. Vekoslavju Miletiću, kateremu je poročal o stanju jugoslovanskega gasilstva.

Vsa deputacija Jugoslovanske gasilske zveze je s prvim podstarešinom Snojem na čelu danes obiskala notranjega ministra dr. Korošca, kateremu je izročila najvišje gasilsko odklovanje. Ob tej priliki je deputacija gasilcev prosila notranjega ministra, naj jim ostane še nadalje naklonjen.

Belgija hoče imeti zajamčeno nevtralnost

Bruselj, 12. okt. c. Večerni listi objavljajo v senzacionalni obliki, da bo vsak trenutek objavljena slovesna izjava nemške vlade, da Nemčija nikdar ne bo kršila nedotakljivosti belgijskega ozemlja.

To vest je prinesel iz Berlina belgijski veleposlanik pri nemški vladi, ki je v tej zadevi v teh dveh dneh večkrat obiskal zunanjega ministra Spaaka. V Bruslju trdijo, da bi morala biti ta izjava nemške vlade objavljena že nocoj.

Ta korak nemške vlade so že pričakovali in je posledica znanega govora belgijskega kralja Leopolda III. o »svetnici nevtralnosti Belgije« v oktobru lanskega leta. Na tedanji govor je v mesecu januarju letos zelo pozitivno odgovoril Hitler. Od tedaj naprej so se vodila med obema vladama pogajanja, ki so baje sedaj zaključena.

Berlin, 12. okt. c. Nemški listi so nekoliko bolj mirni v presoji izjave, ki jo naj da nemška vlada v zadevi Belgije. Nemški listi pišejo samo, da bo te dni podpisana med Belgijo in Nemčijo nenapadalna pogodba. Ta nenapadalna pogodba bo slična ostalim takim pogodbam, ki jih je Nemčija že podpisala z nekaterimi državami.

Pariz, 12. okt. c. V Parizu menijo, da pomeni sklenitev pogodbe med Belgijo in Nemčijo znaten uspeh nemške diplomacije. Novo zunanjo politiko Belgije je povzročila Nemčija tedaj, ko je odpovedala lokarsko pogodbo in zasedla Porenje. Na precej čuden način je tedaj umaknila Nemčija svoje obveze napram Belgiji. Sedaj pa je Belgija brez Anglije in Francije pristala na nove obveze, ki jih ponuja Nemčija. Vendar menijo, da tudi tokrat Belgija na nemški strani ni dosegla tistega, kar je želela. Nemčija je le priznala nedotakljivost belgijskega ozemlja, ni pa povedala, kaj misli o stalni nevtralnosti Belgije. In to bi naj bila slabost te pogodbe.

Sprejemi pri našem notranjem ministru

Belgrad, 12. okt. m. Notranji minister dr. A. Korošec je danes dopoldne sprejel v svojem kabinetu bana dravske banovine dr. Natlačena in bana savske banovine dr. Ružiča, ki sta v zadevah savske in dravske banovine prispela davi v Belgrad. Notranji minister dr. Korošec je sprejel tudi ljubljanskega župana dr. Adlešiča, vseučiliškega profesorja Hrovata in predsednika Zbornice za TOI Jelačina, ki so notranjega ministra prosili, naj posreduje na merodajnih mestih zaradi ureditve železniške vprašanja v Ljubljani. Minister je deputaciji izjavil, da mu je stvar znana v podrobnostih in da je že in da še bo nadalje podpiral končno rešitev tega vprašanja.

Pred uredbo o banovinskih hranilnicah

Belgrad, 12. okt. m. V notranjem ministristvu je bila danes konferenca, ki jo je vodil inspektor notranjega ministristva Goršič. Konferenci so prisostvovali ban dravske banovine dr. Natlačena, ban savske banovine dr. Ružič, pomočnik bana donavske banovine Rajčič ter zastopniki banovinskih hranilnic iz Ljubljane, Zagreba in Novoga Sada. Navzoča sta bila tudi zastopnika finančnega in trgovinskega ministristva. Na konferenci so razpravljali o uredbi o banovinskih hranilnicah, bani pa naj potem izdajo v svojem delokrogu na podlagi te uredbe avtonomne pravilnike.

Z nožem zaključeno razmerje

Celje, 12. oktobra.

V celjski bolnišnici se zdravi Ana Udrijan, 29 letna delavka steklarne v Hrastniku. Njenega moža so meseca januarja letos ubili trije delavci kemične tovarne v Hrastniku, ki so zaprti na okrožnem sodišču v Celju. Tako je revica ostala sama s tremi otroki, ki jih je s težkim delom v tovarni preživljala. Pred sedmimi tedni pa je bil v Hrastniku cirkus in z njim neki 30 letni cirkuški igralec, ki je spoznal Ano. Po večkratnih sestankih je začel hoditi k njej na dom in tako ostal pri njej do nedelje. Revica, ki ji je zatrujeval, da jo ima rad, je pač mislila, da bo lažje preživljala sebe in otroke, če ji bo on pomagal. A kmalu je spoznala, da on ni za delo in da mora še celo njega preživljati. Prejšnji teden jo je obiskal neki delavec iz steklarne. Prevzelo ga je močno ljubosumje in ji je začel to očitati. V petek in soboto zvečer jo je zato močno pretepel. Minulo nedeljo popoldne pa se je zgodila usodna tragedija. Ker je dalavka ponovno izjavila, da ga ne mara več, je užaljeni zagrabil žepni nož ter ji zadal 11 udarcev. Ko je slonel na njej, jo je še enkrat vprašal, če ga ima kaj rada. Hotel je, da ga še enkrat poljubi in ona, da je ne bi naprej mučil, je to storila. Na vpitje osemletne hčerke, ki je bila priča tragičnemu prizoru, so prhiteli ljudje, nakar je besnež takoj zbežal. Revico so takoj prepeljali v celjsko bolnišnico. Dobila je težke rane na prsih, glavi in rokah.

Oproščen v tožbi za uboj

Te dni je bila pred belgrajskim okrožnim sodiščem druga razprava proti šolskemu slugi Michaelu Vukojičiču, ki je bil obtožen uboja narodnega poslanca Bogdana Milinčiča. Sodišče je izreklo oprostilno sodbo in e tem razveljavilo sodbo okrožnega sodišča v Kruševcu, ki je Vukojičiča obsodilo na smrt na vešalih. Pred belgrajskim sodiščem pa se je obtoženemu posreželo popolnoma dokazati svoj alibi — da ga v času zločina ni bilo na mestu zločina.

Steklenica potaie ob obali

Jugoslovanska šolska ladja »Vila Velebita« je ob 1. popoldne dne 25. avgusta 1937 v Mljetski ožini vrgla v morje steklenico, v kateri je bila skrbno zavita listina, po kateri je vsak najditelj naprošen, naj vse skupaj odda prvemu pristaniškemu uradu, ki tako najdbe potrebuje za ugotavljanje morskih tokov. Steklenico je našel učence VI. razreda ljudske šole Božičević Božo 20. septembra 1937 ob 4. popoldne in sicer na južnem koncu otoka Sestrinja, blizu Ugljana. Listina je bila napisana v hrvaškem in angleškem jeziku. Steklenica je torej potovala 25 dni.

— Vsi, ki mnogo jedo in stalno sede in trpe zaradi tega prav pogosto na trdi stolici, naj pijejo vsak dan čašo naravne »Franz-Joseflove« grenke vode, ki se mora poprej segreti. Davno preizkušena in priznana »Franz-Josefova« voda se odklikuje po svojem sigurnem učinku in prijetni porabi.

Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. S-br. 15483, 23. V. 33.

Požar in zasledovanje požigalca

Radomlje, 11. oktobra. Nocoj ponoči ob 12 je bil požar v Radomljah v gostilni »Pri gradu«. Požar je bil podtaknjen. Poklicali so policijo. Policijski pes je vodil do gostilne Janežič, 1300 m daleč od požara, kjer je sedel splošno znani požigalec, hlapec Ivan Marolt. Ker ni mogel dokazati alibija, so ga odvedli. Pred enim letom je bilo v tej vasi sedem požarov zaporedoma. Fanta so zaprli in požari so prenehali. Ko so fanta spustili na svobodo, so se požari spet začeli.

Sah

Amsterdam, 12. oktobra. b. Snoči se je končala tretja partija Aljehin-Euwe. Po 60 potezah sta moštra remizirala. Euwe (beli) je imel pri remisu kralja na f4, tekača na e8, kmeta na e5 in g3. Aljehin je imel kralja na f7, tekača na b3 in kmeta na h6.

Budimpešta, 12. oktobra. AA. (Stefani.) Po trditvah lista »Az Est« se bo zunanji minister Kanya odpeljal meseca decembra v Rim. Točni datum tega obiska še ni določeno.

Zemunska vremenska napoved: Pretežno oblačno, hladno vreme. Nekaj jasnine bo v severnih krajih in v zgornjem Primorju. Deževalo bo tu pa tam v južni polovici. Ponoči utegne nekoliko pritistiti mraz v zahodnih predelih in v Bosenskih gorah.

Dunajska vremenska napoved: Nobenih bistvenih sprememb sedanjega vremena.

Zagrebska vremenska napoved: Hladno in oblačno vreme.

V NAJVEČJI BOLESTI NAS JE VČERAJ OB 5.45 ZVEČER ZAPUSTIL NAS LJUBLJENI IN SPOŠTOVANI PAPA, GOSPOD

DR. IVAN LAMUT

VISJI SVETNIK DRAVSKE DIREKCIJE POSTE IN TELEGRAFA, ODLIKOVAN Z REDOM SV. SAVE V. IN IV. STOPNJE IN Z REDOM JUGOSLOVANSKE KRONE V. STOPNJE

SPRAVLJEN Z BOGOM. V STAROSTI 57 LET

POGREB NAŠEGA NIKDAR PREBOLJENEGA POKOJNIKA BO V CETRTEK OB 4 POPOLDNE IZ SPOŠNE BOLNISNICE K SV. KRIZU LJUBLJANA, DNE 12. OKTOBRA 1937

MARIJA ROJ. BUČAR, SOPROGA; BREDA POR. ŠTOVICEK, HČI; MARIJAN, ABS. IUR., BOGDAN, CAND. IUR., SINOVA; KARLO ŠTOVICEK, BANCNI URADNIK, ZET; DALIBORČEK IN ARIJANCICA, VNUČKA, IN VSE OSTALO SORODSTVO

Vojna, povodenj, lakota...

Stiska slovenskega misijonarja na Kitajskem

Slovenski misijonar g. France Jereb, lazarist, ki vodi veliko župnijo v provinci Hope (Yenshan), torej v prav tistem delu velike Kitajske v katerem divja vojna vihra med Japonci in Kitajci nam je poslal daljše pismo iz katerega posnemamo naslednje:

»Dve nesreči tepeta letos Kitajsko, posebno severno: vojna in voda: Katera je hujska, zaenkrat še ni mogoče reči. O vojni piše tudi vaš list, ki me sedaj v teh razmerah le tu in tam doseže.

Ni moja naloga, da bi vam pial vojna poročila. Boji se razvijajo vedno huje in žrtve so že znatne zlasti na kitajski strani. Bojim se, da Kitajci kljub svojemu junaštvu in požrtvovalnosti ne bodo vzdržali.

Posledice za nas misijonarje in za civilno prebivalstvo? Ker so pristanišča blokirana in deloma obstrleljavana, blago ne prihaja več v deželo. Tako pri nas v srednjem Hopeju, ki smo tiki za fronto in na kitajski strani, ni več naprodaj pšenične moke, riža, sladkorja in petroleja. Pa še to, kar smo mogli kupiti v avgustu, je bilo vsak dan dražje. Zdaj so začele rasti tudi cene domačim pridelkom: prosu, sirku fiziolu in zelenjavi. — Ali smo v nevarnosti? Od bojne črte so moja in sosednje fare oddaljene okoli 80 km. Topovi, ki pridno gromijo že peti dan v teh razdaljah, nas seveda ne dosežejo. Aeroplani so obiskali Tsangčov, kjer je moj dekan, in ga hudo bombardirali; nad tristo mrtvih. Katoliški misijon je razobesil papeško, protestantski pa rdečega križa zastavo, a Japonci se za vse to niso zmenili. Torej moramo biti v slučaju zračnega napada na vse pripravljeni.

Druga nesreča, ki nas tepe, je pa povodenj. Takega dežja tudi najstarejši ljudje tu ne pomnijo. Več kot mesec dni je deževalo neprestano. Polja so vsa zalita, poti razdrte in veliko hiš se je podrlo. Letina je še v začetku avgusta kazala, da bo izredno dobra; zdaj je domalega vse uničeno. Rekel sem, da se hiše ob tem dežju podirajo. Ta nesreča je zadela tudi moj misijon. Na dveh mestih se je podrli zid, ki obdaja misijonsko poslopje, večeraj pa se nam je sesedla dekliška šola. Zaradi vojne ni mogoče kupiti stavbnega materiala, delavci, kolikor jih ni vzelo vojaštvo v svojo službo, so pa dragi.

Danes so prišli na našo misijonsko postajo prvi begunci iz krajev, kjer je vojna te dni najhujsa: kristjani iz župnije Tang-kvantun. Zaenkrat malo, le tisti namreč, ki so si mogli najeti konje ali mule za jahanje, ali ki imajo svoje. Vozovi zaradi vode ne morejo izpod strehe, osli, ki so najbolj številno živinče, te vode tudi ne prebredojo. Tamkajšnji misijonar g. Su me je v pismu, ki so ga prinesli s seboj, prosil, naj storim zarje, kar morem. Streho sem jim lahko dal, odeje ne morem vsem in hrane tudi ne. Bom moral koj jutri okoli bližnjih kristjanov s prošnjo, naj pomagajo. Le žal, da jih je blizu mesta malo.

Predvečerašnjim se je vreme zjasnilo. Če bo držalo 14 dni, bodo vozovi že lahko bredli vodo. Kakor so ti prvi begunci povedali, moram v tem slučaju pričakovati cele kolone nadaljnjih beguncev. No, begunci na vozovih bodo vsaj za prvo potrebo lahko pripeljali s seboj. Kaj pa, če se ne bodo mogli kmalu vrniti?

Jasno je, da v teh razmerah vse naše delo počiva. Samo za kristjane skrbimo, kolikor je v tej povodnji mogoče. Meni se je tako naključilo, da sem prav te dni moral storiti veliko potov. Trikrat so me klicali za sprevidenje, vselej okoli 15 km daleč. Povrhu mi je pa še zmanjkalo mašnega vina in moral sem 50 km daleč, v Tsangčov, iti ponj. Kakšna pota! Večkrat sem jaz nosil kolo kot pa kolo mene. Ne čudite se, če sem zopet zbolel. (Pred nekaj meseci je misijonar po štiridesetdnevnem zdravljenju komaj ušel črnim kozid). Le zavest, da sedaj nikakor ni časa za poležavanje, me je po nekaj dneh dvignila. Saj že več kot en mesec nisem jedel na mesa, ne bele moke, še manj kave ali krompirja; toda šele po tem bolehanju sem začutil, da me sedanja hrana slabo redi. Samo dve stvari sta na razpolago: prosena moka in jajčevci.

če poznate to zelenjavo. Razumite dobesedno: ničesar drugega.

No, pa saj se ne mislim pritoževati, kar zadeva mene. Dragim misijonskim dobrotnikom bi samo to rad povedal, v kakšni stiski je misijon in ubogi ljudje. Koliko bo treba letos in spomladi pozidavati! Se bolj gotovo pa je, da bo v nekaj mesecih nastopila prava lakota. Misijonarji bomo za stradajoče storili, kolikor bomo prešli od svo-

Shirley Temple v sijajni glasbeni komediji **Mali pomorščak**

KINO SLOGA Velike arije iz opere »Lucija di Lammermore« poje mala Shirlice v teretu z odraslimi. — Humor, ples in interesantna igra bo zabavala v tem filmu staro in mlado!

Premiera jutri!

jih dobrotnikov. Zato prosim katoliške Slovence, da mi priskočijo na pomoč. Vsaka malenkost bo dobrodošla in hvaležno sprejeta.

(Darove sprejema uredništvo Katoliških misijonov, Ljubljana, Tabor 12).

Pismo iz Južne zemlje

Buenos Aires, 2. okt. 1937.

Oni večer, 30. sept namreč je moj tovariš iskal z radijem. Saj veste, kakšni so radiomaterji. Kar ni, da bi jih kdo gledal in še manj poslušal, ker prav tedaj ko je nekaj zadetega, se mu že zazdi, da bi rad kaj boljšega. Tako je vrtil oni večer, ko je bila pri nas že devet proč, tam pri vas pa že ob 2 zjutraj. Jaz sem pa imel druge nujne opravke, čeprav bi me zelo zanimalo, kakšne novice lete sem čez lužo skozi Berlin... Pa priteče: hitro, kak jezik bi bil... in sem stopil, in pozdravila me je hrvaška beseda. Prav lepo in jasno se je razumela in potem še pesmi in še kaj. Prvič sem ta dan imel priliko slišati besedo prav iz domovine. In tako lepo jasno, da je človeku res v veselje. Napovedal je za novo leto tudi lastno oddajno postavo na kratke valove, toda kdo ve, če nam bo tako dobro služila kot berlinska.

Dogodek zelo pomemben za našo kolonijo se je odigral oni večer, ko se je za tri mesece poslovil g. minister dr. Cankar. Odpotoval je domov, da osebno uredi nekatere zadeve, ker papirnatih bombe nikoli ne »eksplodirajo«. Ob 8 zvečer je odhajala »Oceanija« in ob tej pozni uri smo prihiteli tako, da je v množici skoro naša beseda prevladala, Gotovo je bilo čez 300 odraslih in kakih 80 belo oblečenih otrok (tukaj go namreč v modi za šolske otroke beli mantelčki) ki so s svojimi živjo klici in mahanjem zastavic obrnili nase pozornost vse množice. Za da v tisti pozni uri ni bilo mogoče vzeti nikake fotografije te živahne skupine otrok, toda gospodu ministru bo ta slika

pač ostala v spominu in ga za božič zopet pričakujemo. Malo žanje hvaležnosti delo na takem položaju, kot ga ima naš g. minister, toda g. dr. Cankar je mogel videti, da njegovo delo lepo uspeva in da še tu tudi sadove kaže.

Predsedniške volitve so sedaj že podale svoj rezultat. Izvoljen je Ortiz, uradni kandidat. Nasprotniki seveda vedo povedati, da je bilo po »muli«... po goljufiji. Nemara je kaj res na tem. Pa je že od nekdaj bila navada taka, da je premagani svoj poraz skušal opravičiti... Dobil je 200 tisoč glasov večine. Premagani trdijo, da so zmagovali — fašisti. Nemara, da imajo res nekaj takega duha. Toda oni sami trdijo, da so prav oni branili »prave demokracije«...

Naj se le gledajo. Človek je vesel, da se mu ni treba vtakniti v njihove komedije. Vsekako je pa zanimivo dejstvo, ki so ga listi zabeležili, da so delali za Alvearja, ki je sedaj poražen, reklamo celo iz Moskve in je verjetno, da je bila ona moskvska propaganda zanj ravno najbolj usodna.

Nemara, da še niste zvedeli novice, da so se naši premaknili tudi v Brazilijo. V San Pavlu so pričeli s slovensko šolo, ki se seveda mora boriti z vsemi težavami. Gospa Kaduncova in Čotič sta prevzeli dolžnost učiteljic, toda sedaj ni nikakih knjig. Ti ljubi abecedniki, ki se valjajo zavrženi tam okrog doma, kot zastareli. Tukaj bi pa še bili v modi, pa jih ni. Morda bo izseljeniški inšpektor tako dober, da bo poslal kake čitanke in slovnice in zgodbe na naslov: Eng Civil Antonio Kadunc, Sao Paulo Av Exterior 973.

Hladnik Janez.

Poštena vas je dobila vodovod

Sv. Križ ob Krki, 11. okt.

Poštena vas je naselje z 11 družinami v bližini sloveče vinske gorice Gadove peči v župniji in občini Sv. Križ, pod Gorjanci nasproti Cerkljam ob Krki. Doslej so prebivalci hodili po vodo na oddaljeni in zanemarjeni studeneč »Štrleček«, glokobo doli pod vasjo, in je bilo z donañanjem vode veliko trpljenja in zamude.

S pomočjo Higienškega zavoda in banovine pa so si vaščani napravili krasen vodovod iz višje ležečega studenca, Marija reber imenovanega, in ga napeljali čez dolino 645 metrov daleč v sredo vasi na dvorišče posestnika Kvartuha, ki se je največ trudil za vodovod. Stalno teče iz cevi mo-

čen studeneč; za slučaj požara ali druge potrebe pa je napravljen še rezervoar z nad 30 m³ vode, iz katerega dviga vodo moderno Carnellovo dvigalo ob obojestranskem vrtenju.

V nedeljo, 10. oktobra, je bil vodovod z lepo slovesnostjo blagoslovljen. Ljudstvo je silno veselo in hvaležno banu in Higienškemu zavodu, ki sta mu lepi vodovod omogočila. Pohvale vredna pa je tudi složnost vaščanov, ki so skozi štiri mesece pridno delali pri zgradbi vodovoda in z lepo slovo dokazali, da so vredni častnega imena — Poštena vas. Zahvala gre tudi uvidnemu občinskemu odboru v Sv. Križu, ki je s svojim sklepom in prispevkom podprl zgraditev vodovoda.

Požigi in požari

Laško, 11. oktobra.

V soboto dopoldne so bili naši gasilci klicani v Debro pri Laškem, kjer se je v hiši g. posestnika Škorjanca, najbrž od iskre iz dimnika, vnela v kuhinji skladovnica ca 5 m³ drv. Ker so sosednja poslopja oddaljena le po par metrov, bi lahko prišlo do velike katastrofe. Samo takojšnji pomoči sosedov in gasilcev, se je zahaljati, da je škoda samo nekaj sto dinarjev.

Danes popoldne pa se je, na še nepojasnen način vnelo seno na podstrešju hišice g. Pirnata

v Laškem — Pod gorico. Takojšnjemu posredovanju gasilcev se je zahaljati, da je bil požar v najkrajšem času pogašen, ter je tako streha z oštejšem deloma poškodovana. Škoda se ceni na 5000 din.

Vače, 11. okt.

V soboto ponoči je nenadoma izbruhnil pod Vačami na »Hostic požar v bajtarjevi hiši Severja. Ker je bila hiša pokrita s slamo, je imel ogenj lahko delo, da je v kratkem času upepelil hišo. Na kraj požara so prihiteli gasilci z Vač, iz Hotiča in Kandrš, ki so rešili nekaj stvari iz hiše ter ogenj omejili. Vsekakor mora biti v okolici Vač zločinska roka na delu, ker je to že peti požar v kratki dobi 2 mesecev, in kar je posebno značilno, da prične goriti vedno okrog polnoči v soboto na nedeljo. — Zato so naši kmečki gospodarji v okolici Vač zelo zaskrbljeni in bi bilo vsekakor nujno potrebno, da naše oblasti, posebno pa še naši varnostni organi temu čudnemu pojavu posvetijo vso pozornost, da odkrijejo zločince, ki vznemirjajo našo vas.

Požig v Dragomlju

V Dragomlju je v noči na večeraj izbruhnil velik požar. Goreti je prišel kozolec posestnika in gostilničarja g. Grada. Ker je bilo to okoli polnoči, so nekateri gostje bili še v gostilni ter so takoj prišli k gasilci. Pogreli so vmes tudi domači gasilci, ki so preprečili, da kozolec ni do kraja pogorel, temveč samo dva dela. Posestnik Grad trpi seveda znatno škodo. Požar je bil nedvomno podtaknjen od zlobne roke. O požigu je bila večeraj obveščena ljubljanska policija, ki je poslala na kraj dogodka nekaj svojih izvedencev, da izlede zlobnega požigalca.

Velik naval na meščanske šole

Samo v ljubljanskih meščanskih šolah je nad 2.700 učencev

Pred tedni smo že prinesli številni pregled dijakov in dijakinj, ki so se vpisali ob pričetku šolskega leta na vseh slovenskih državnih gimnazijah, ne včeti zasebnih gimnazij in obeh drž. učiteljskih. Na vseh teh zavodih se je letos vpisalo 12.538 in skoraj za 700 več, ko lani. Kakor gimnazije, zaznamujemo tudi meščanske šole, ki jih šteje Slovenija 38 državnih in 8 zasebnih, prav znaten narastek učencev in učenk. Ob začetku šolskega leta je bilo letos vpisanih na vseh državnih meščanskih šolah 4538 učencev in 3970 učenk, torej skupno 8495, ki so razdeljeni na 233 oddelkov. Napram lani znaša narastek 447 učencev in učenk in 9 oddelkov več. Kakor gimnazije, so tudi meščanske šole v hudem boju za prostor, kajti te srednje šole nimajo primernih, učenim namenom modernore urejenih šolskih prostorov, morajo iskati zavetja na osnovnih šolah, ki pa so dostikrat premajhne in tako mora biti na največjih šolah uveden deljen pouk. Zato trpi napredek meščanskih šol in kažejo se tudi težave v šolsko-higienškem pogledu, kajti učilnice ne morejo biti dovolj prezračene, ko traja dostikrat pouk od devetih jutra do poznega večera.

Na 8 zasebnih meščanskih šolah, ki jih vodijo

† Zlatomašnik Gustav Schiffrer

Gustav Schiffrer, zlatomašnik, župnik v p., je dne 12. okt. po krajši bolezn umrl na Bregu pri Kranju. Rodil se je v Ljubljani 29. okt. 1859, gimnazijske študije je dovršil v Gradcu, v mašnika je bil posvečen leta 1887.

Služboval je kot kaplan v Škocjanu pri Mokronogu, v Naklem pri Kranju in v Cerkljah pri Kranju, kot župnik pa v St. Joštu nad Vrhniko in v Borovnici. Od leta 1919 je pa živel v pokojni na Bregu pri Kranju, kjer je v podružni cerkvi Matere božje opravljal do zadnjega božjo službo. Bil je pobožen duhovnik, blaga, mirna duša. Naj počiva v miru!

Obrotniki na Vrhniki se organizirajo

V nedeljo, dne 10. t. m. je bil na Vrhniki ustanovni občni zbor Društva slovenskih obrtnikov. Zbora so se vrhniški obrtniki udeležili v polnem številu. Vrhovno matico, to je Zvezo slovenskih obrtnikov, je zastopal njen predsednik g. Karel Kavka, ki je v svojem govoru pojasnil pomen organizacije. Za predsednika je bil izvoljen g. I. Oblak, krojaški mojster iz Vrhnike, za podpredsednika g. Tomšič, dalje je bilo izvoljenih 10 odbornikov, trije namestniki ter trije nadzorniki. Clanarina je bila določena na 3 din mesečno, hkrati pa dobi vsak član tudi list »Slovenski obrtnik«. Neki gospod, ki je znan po svojem nekdanjem navdušenju za prejšnje režime, je sicer naprotival ustanovitvi organizacije, češ da ni potrebna. Temeljito mu je odgovoril g. Simenc, tako da je moral ta gospod utihneti. Lepo uspeli občni zbor je g. Oblak zaključil ob pol 1 popoldne.

Gasilci litijskega okraja na delu

Litija, 11. oktobra.

V zadnjem času opazujemo lep napredek pri naših podeželskih gasilskih četah, posebno odkar naša vlada gasilstvu posveča več skrbi. Tako je gotovo med našimi litijskimi četami najbolj napredna in marljiva kresniška, ki je imela nedavno svojo letno prireditev. Pod poveljstvom tov. Jožeta Dolinarja, ki je obenem župni starsešina litijske župe, je pokazala s svojimi vajami, kaj premorejo kmečki sinovi. Podali so vzorno plezalne vaje, orodne vaje so bile nad vse odlične, njihov rajalni nastop pa je zadivil vse občinstvo. Vsekakor lahko postavimo kresniške gasilce za vzor in vzgled drugim ter bi bilo le želeti, da bi vsako javno gasilsko prireditev v bodoče obogatili s takimi javnimi nastopi, ter bi na ta način občinstvo, ki je gasilstvu doslej bilo nepristopno, pridobili za plemenita stremeljenja gasilstva.

V nedeljo so v Hotiču blagoslovili nov gasilski voz, ki je stal četo okrog 5000 din. Gasilski voz je blagoslovil domači župnik g. Kr. Cuderman, skromnega slavlja se je udeležil tudi litijski župan Lebinger. Sploh je gasilska četa v Hotiču ena najmarljivejših, ki je v kratki dobi svojega delovanja postavila svoj gasilski dom, nabavila najpotrebnejše gasilno orodje. V četi sodelujejo kmečki sinovi skoraj vseh gospodarjev hotičke okolice ter med seboj naravnost tekmujejo, kdo bo več koristil svoji gasilski četi. Zato zasluži ta četa vse priznanje in pomoč javnosti in oblasti.

Pa tudi gasilska župa pod sedanjim vodstvom je krepko na delu. Tako so imeli predtko nedeljo svojo župno vajo gasilci iz Hotiča, Vač in Kandrš na Vačah, to nedeljo pa gasilske čete iz Litije, Smartna, Jablanske doline, Zavrstnika in Smartnem pri Litiji. Obe župni vaji je vodil starsešina litijske župe tov. Jože Dolinar. Gasilci so na obeh krajih pokazali svojo strokovno izvežbanost in spretnost, tako da so naši gospodarji lahko brez skrbi, da za primer rdečega petelina pridejo reševati in gasiti naši izvežbani gasilci.

Tudi novo ustanovljena gasilska četa na Tirni se marljivo giblje. Prišli so si sredi Tirne postavili gasilski dom, vsi brez izjeme delajo tlako, vozijo brezplačno gramoz, les itd., da si postavijo svoj skromen gasilski domek, kjer bodo shranili najnujnejše gasilske potrebščine.

Na novo snujejo gasilsko četo občinarji na Doleh pri Litiji, v kratkem pride tja župni starsešina, da ustanove novo gasilsko četo, ki bo lep napredek naše najbolj oddaljene občine. — Vsem gasilskim četam zato želimo mnogo uspeha in napredka. Na pomoč!

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravnega »Franz-Josel grenčice«.

Vprašanje mestne gimnazije

Ljubljana, 10. oktobra.

Od poučene strani smo dobili tole poročilo o mestni gimnaziji, kar bo gotovo zanimalo vso ljubljansko javnost.

Te dni smo brali o ustanovitvi cele vrste popolnih gimnazij, za katere bo država štela lepe denarce; zato je tembolj čudno, da ministrstvo ne dovoli ljubljanski občini nižje gimnazije, čeprav bi je ta ne stala niti pare. Saj bi še razumeli, ko bi šlo za privatno gimnazijo, a v tem primeru gre za samoupravno, ki jih ministrstvo celo priporoča. Nehote se vprašamo, katere sile so bile na delu, da so preprečile dovoljenje. Ena taka »sila« se je sama javila: uredništvo Mojeja Doma, glasila posestnikov, je v 5 številki z dne 10. avgusta priobčilo pritožbo, ki jo je vložilo po svojem članu proti otvoritvi I. razreda na mestni gimnaziji. Z velikim »uspehom« pa se je pobahalo v zadnji številki: uspelo jim je vzeti Ljubljani eno srednjo šolo.

Pritožba je bolj zanimiva kot resnicoljubna. Najprej odreka sedanjemu občinskemu svetu pravico spreminjati sklep prejšnjega občinskega sveta, čeprav se je medtem izkazalo, da je neizvedljiv. Pritožnika nič ne moti, da so glasovali za spremembo celo tisti svetniki, ki so bili tudi člani prejšnjega občinskega odbora, dokaz, da se je položaj bistveno izpremenil. Po sili bi iz kulturnega in gospodarskega vprašanja rad napravil politicum. Namiguje, da je mestno poglavarstvo proti kraljevemu ukazu odprlo I. razred, ne pove pa, da je občina vložila na ministrstvo prošnjo, naj izposluje ukaz kraljevih namestnikov za pravico javnosti. Da, so se izvršili sprejemni izpiti, je samo po sebi umevno, zakaj do današnjega dne se še ni zgodilo, da bi bila prošnja za samoupravno gimnazijo zavrnjena.

Pritožnik govori nadalje, da je mestna gimnazija nepotrebna. Mnogo si drzne ta gospod! Naj pogleda na katerokoli ljubljansko državno gimnazijo, naj povpraša kateregakoli šolnika ali starše, pa bo izvedel, kako je potrebna! Upajmo, da se vsaj ne zaveda, kako nevarno orožje daje v roke nasprotnikom slovenskega šolstva.

Zelo posrečena so pritožnikova izjavljanja gospodarskega značaja. Govori o 1.450.202 din iz proračuna za 1934-35, sedaj pa smo že v letu Gospodovem 1937! Pa tudi za takrat je podatek netočen, razen če misli prevaliti tudi vse upokojence na državo. Danes znašajo izdatki za aktivno učiteljsko okrog 880.000 dinarjev in se vsako leto znižujejo. Materialni izdatki ne dosegaajo vsote 70.000 dinarjev.

Pritožnik trmasto vztraja na tem, naj bi država prevzela nekaj moči, ostale pa bi porabili na magistratu. Da, ko bi jih le hotela! Toda država je nedvomno dala vedeti, da ne prevzame niti enega kar bi resnico ljubečemu pritožniku utegnili biti znano, ko to ve vsa Ljubljana. O premetitvi na magistrat bi se dalo govoriti, tako n. pr. bi profesorje lahko nastavili za mitničarje, sprevidnike itd., zakaj druga mesta so zasedena. Razen, seveda, če bi se kdo, ki se je za njega nastavitve tako toplo zavzemal duhovni oče pritožbe, prostovoljno umaknil... Zelo plemenito je namigavanje, da profesorji »baje nočejo prositi za državno službo, ker bi tam imeli manjše plače«. Ali je pritožniku res neznano, da že 16 mesecev leži v ministrstvu pet prošenj mestnih profesorjev za prevzem v državno službo? Ali mu je res znano, da so mestni profesorji plačani po državnem zakonu iz leta 1929 in da prejemaajo mlajši mesečno do 200 dinarjev več, starejši do 100 dinarjev manj kakor državni?

Od kod pritožniku pravica, da napačno navaja sklep občinskega sveta? Od kod pravica dvomiti, češ, ali bo res ostalo samo pri nižji gimnaziji? Kje so tisti njegovi pedagogi, ki trde, da se ustanavlja nižje gimnazije samo tam, kjer ni naraščaja za višje? (Uršulinska gimnazija!) V pomirjenje mu lahko povemo, da na mestni gimnaziji ni več dovolj učnega osebja za celotno gimnazijo, sklep občinskega sveta pa se glasi, da se nove moči principielno ne nastavlja in da se gimnazija vzdržuj samo dotlej, dokler bodo moči na razpolago.

Za novo nižjo gimnazijo je bila določena mesečna šolnina 50 dinarjev, kar gotovo ne bi bilo preveč za starše, ki žele, naj se jim hčerke šolajo v zdravih, dobro kurjenih in ne prenapolnjenih razredih. (O tem povprašajte starše, ki so ogorčeni odhajali drugam!) S tem bi bila mestna občina že prvoo leto razbremenjena za 40.000 dinarjev.

Uspeh pritožbe društva hišnih posestnikov je torej ta, da je letos mestna občina oškodovana za 40.000 dinarjev in Ljubljana prikrajšana za eno srednjo šolo. Lep uspeh, ki je društvo nanj lahko ponosno, a še ta je, kakor se zdi, pavje perje, zakaj davke že je jasno, da je proti sklepu mestnega sveta rovaril iz popolnoma drugačnih nagibov nekdo drugi, močnejši, ki se samo lahko smeje, da je Moj Dom blagovolil prevzeti greh nase. Zanima nas le še to: ali so bili ostali odborniki društva točno informirani o stanju stvari in ali se strinjajo z gospodnim odgovornim urednikom, zakaj o tem, da se mnogo članstva ne strinja, se utegnute prepričati na občnem zboru.

Drobne novice

Koledar

Sreda, 13. oktobra: Edvard (Slavoljub), kralj; Koloman, mučenec.

Novi grobovi

† **Jože Jereb.** Dne 12. t. m. je umrl v Siskii. Celovška cesta 96 Jereb Jože, vlakovodja, uradnik drž. železnice v pokoj. Ni mu bilo dano, da bi se po naporu železniški službi v težko zasluženem pokoj odpočil med svojci. Pokojnik se je rodil 1875 na Vrhniki ter po polnih službenih letih stopil l. 1928 v pokoj. Poročen je bil z Nežiko roj. Stele iz znane Konjičkove rodbine. Svoje otroke je lepo preskrbel. Hčerka Anica je poročena s pekovskim mojstrom Zorkotom, Mara ima za moža žel. kontrolorja Končarja, sin Stane, dr. iuris, se je posvetil advokaturi in sin Joško, dipl. tehnik, je od l. 1936 pripravljaval očetu prostor pri Bogu. — Pokojnik, katerega spremimo na zadnji poti 14. t. m. ob 14 popoldne, je bil vseskozi značajan, pošten in v bistvu globoko veren mož, skrben družinski oče in odkrit tovariš. — Zvestemu naročniku in čitatelju našega lista želimo večni pokoj, njegovi družini pa odkrito sožalje.

Osebnosti

— **Iz banovinske službe.** Banovinski tehnični višji pristav inž. Janežič Ferdinand je napredoval v VI. položajno skupino. Banovinski pomožni knjigovodja pri banski upravi v Ljubljani Vošpernik Janko je napredoval za banovinskega knjigovodjo v VIII. položajni skupini.
— **Iz policijske službe.** Za policijskega agenta je postavljen Kočevar Karlo, za policijskega stražnika - pripravnika pa Klun Silvester, oba pri upravi policije v Ljubljani.
— **Danes sta se poročila** v župni cerkvi v Litiji g. Brezan Jože, politično upravni pripravnik na Jesenicah, z gđc. Bizjak Antonijo iz Gradca pri Litiji. Obilo sreče!

OVOMALTINE BO OKREPIL TUDI VAŠEGA OTROKA!

Svoje naloge v šoli, kakor tudi pri športu bo lažje obvladal Vaš otrok, ako redno jemlje preizkušeno, okusno, koncentrirano, krepljeno hrano Ovomaltine. Ovomaltine pospeši razvoj duševne in telesne moči, ter daje organizmu Vašega otroka to, kar mu je najpotrebnejše.

Samo z Ovomaltine se doseže Ovomaltinski uspeh! Stotisoči so to že preizkusili, prepričajte se tudi sami.

Kupite še danes

škaflo zdravja — škaflo Ovomaltine!
Dobi se povsod od Din 6:50 navzgor.

— **Občni zbor okrajne kmečke zveze za okraj Maribor, levi breg** bo v nedeljo, dne 24. oktobra 1937 v Mariboru, v dvorani Zadrzne gospodarske banke, Aleksandrova cesta 6, ob 9 zjutraj. Letočasno se bo vršil ustanovni občni zbor Okrajne kmečke zveze za Maribor, desni breg. — Za odbornike krajevskih kmečkih zvez je udeležba na obnem zboru obvezna, vabijo se pa seveda tudi člani krajevskih kmečkih zvez, kakor vsi prijatelji našega kmečkega gibanja. Posebej pa so še vabljeni vsi zavedni kmetje iz okraja Maribor, desni breg, da se nam pridružijo in da skupno manifestiramo našo kmečko samozavest, našo kmečko moč in pravice ter javno izpovemo svoje zahteve. — Ker se v istem času vrši v Mariboru tudi sadni sejum, morejo udeleženci obnega zboru izkoristiti to priliko. — Kmetje, sotrpini! V nas samih je naša moč, naša pravica in naša bodočnost! Zato vsi na občni zbor Okrajne kmečke zveze!

— **Blagoslovitev spominke plošče v Vrbi pri Zalcu.** V nedeljo je bila v Vrbi pri Zalcu proslava in blagoslovitev dveh spominških plošč domačinom ki so padli med svetovno vihor. Spominški plošči je blagoslovil žalski g. župnik, konzoristoaltni svetnik g. Anton Vetrnik. V toplih in presunljivih besedah je govoril o miru, ljubezni in žrtvah, ki so padle v svetovni vojni. Njegove besede so bile tako prepričevalne in globoke, da so vsi navzoči jokali. Cerkveni pevski zbor je zapel pod vodstvom g. organista Rizmana Franca žalostni v spomin padlim domačinom.

Lepo perilo

res lepo in čisto oprano, dosežete z uporabo dobrega pralnega praška. — Tak je

PERION

kvalitetni izdelek slovenske industrije. — Kupujte in uporabljajte ga!

— **Zborovanje Rotary-klubov v Zagrebu.** Od kar se je v Evropi ustanovilo veliko število Rotary-klubov, je bil osnovan poseben evropski posvetovalni odbor, ki ima proučevati vprašanja v zvezi z rotarstvom v Evropi. Letošnji sestanek evropskega posvetovalnega odbora bo v Zagrebu, dočim eta bila prejšnja sestanka v Montreuxu (Švicca) in Kopenhagnu. Lentošnjemu sestanku predseduje g. de Cock Bunign iz Haaga in bo prva seja odbora v Zagrebu, dne 13. t. m., zasedanje pa bo trajalo tudi naslednje dni do 16. t. m. Zagrebški klub prireja poseben prijateljski večer, dne 16. septembra; tudi ban g. dr. Ruzič je povabil udeležence na soorejo v banke dvore.

— **Banovinska kmetijsko-gospodinjstva šola v Svecini, pošta Zgornja Sv. Kungota** prične dne 8. nov. t. l. novo šolsko leto, ki traja do 1. oktobra prihodnjega leta. V šolo se sprejemajo samo kmečke dekleta. Med šolskim letom ni nikakih počitnic. Učenke ostanejo v zavodu, kjer se vrši tudi pouk. Namen šole je izobraziti dekleta za dobre kmečke gospodinjice, jim vcepiti veselje do kmečkega dela in jih ohraniti kmečki hiši. Temu primerno je usmerjen tudi pouk, ki obsega: verouk, vzgojslovje, gospodinjstvo, hranoslovje, gospodinjstvo dopisje, higijeno, živinorejo (govederejo, prašičjere-

jo, perutinarstvo), mlekarstvo, vrtnarstvo, sadjarstvo, poljedelstvo, zadrznštvo, kmetijsko-gospodinjstvo, knjigovodstvo, veterinarstvo, zadrznštvo; posebno pa se učenke vadijo kuhanja, šivanja, pranja, pletenja, preje, urejevanja hišnih prostorov in raznih gospodinjstkih in gospodarskih del, ki so potrebna vsaki dobri kmečki gospodinjici. Dekle, ki želi vstopiti v šolo, mora biti stara najmanj 16 let, popolnoma zdrava, naravno neoporečna. Lastnoročno pisani in z 10 dinarskim banovinskim kolkom kolkovani prošnji naj priloži: 1. krstni list, 2. domovnico, 3. zadnje šolsko izpričevalo, 4. navedeno izpričevalo, 5. zdravniško izpričevalo, 6. obvezno pismo staršev ali varuha, da plačajo stroške šolanja, kolkovano s 4 dinarskim banovinskim kolkom, 7. premoženjski izkaz z uradno navedbo zemljiškega davka (potrjeno od davčne uprave) ter gospodarskega stanja staršev ali njihovih namestnikov. Prošnje za sprejem je treba poslati najkasneje do 17. oktobra t. l. naravnost vodstvu banovinske kmetijsko-gospodinjstke šole v Svecini, pošta Zg. Sv. Kungota, kjer ali odkoder se na željo lahko dobe še nadaljna pojasnila.

Brezkrebno prezimovanje Tovarna Lutz peč, Ljubljana VII.

— **Vremenska napoved.** Evropa: Hladni zračni val s pretežno oblačnim vremenom in dežjem vlada na črti vzhodna in južnovzhod. Evropa. Hladne zračne struje se na jugu družijo s toplim zrakom, kar ima za posledico pooblaščen in deževno vreme. Topli val zraka je nad Sredozemskim morjem in južnovzhodno Rusijo. Jugoslavija: Hladno vreme. Oblačno v vsej kraljevini. Nekoliko vedro na gornjem Primorju in na severnozahodnem delu. Dežuje v spodnjem Primorju in drinski banovini. Najnižja temperatura je v Mrzli vodici 1. najvišja pa v Mostarju 22. — **Napoved za danes:** Hladno vreme. Oblačno po vsej kraljevini. Nekoliko vedro v severnih krajih in na gornjem Primorju. Deževalo bo na spodnjem Primorju in na skrajnem jugu. Ponoči bo najbrže elana v zahodnih krajih in na planinah v Bosni.

— **Kalanove pridige** za vse nedelje in praznike in posebne pridige so vzbudile pri vseh slovenskih pridigarjih — in tudi hrvatskih — toliko zanimanja, da ne bo odveč, ako opozorimo na to pomembno delo ravno sedaj za adventni čas tudi one, ki pridig še niso naročili ali pa jih morda ne poznajo še. Vsebinsko so polne praktičnih naukov in zamislov, podane na lep, preprost in prikupljiv način, ki je lasten samo Kalanu. Hvalevredno in adventnemu času primerno prikazuje v vsej resnosti stvari, kakor so življenje, smrt, vera in druga dejstva od vesele in žalostne strani. Tako se vrsti pridiga za pridigo, od nedelje do nedelje ali praznika — vse premišljeno, porabno — ne predolgovezno — na način, ki je zopet lasten samo Kalanu — za naše ljudstvo. Knjigo toplo priporočamo pridigarjem, ki jim primanjkuje porabnega propovednega gradiva. Knjiga stane nevezana 44 din, vezana 60 din, založila jo je Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

— **Še nekaj let in esperanto bo jezik,** ki se bo največ govoril in rabil po vsem svetu. Pripravite se in naučite se pravočasno esperanta. Pouk za posameznike in v dnevnih in večernih tečajih nudi Klub esperantistov, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje št. 7-l. Spreje mdanes zvečer od 7. do 8. ure.

— **Razstava ženskih ročnih del** bo do vključno 15. oktobra v Celju, hotel Union. Opozarjamo, da se bodo take razstave prirejale kratak čas po celi Sloveniji, kakor: v Ptuj, Trbovljah, Ljubljani, Škofji Loki, Kranju, Trzinu, Jesenicah in Novem mestu, o čemer bomo cenj. čitatelje pravočasno obvestili v našem listu.

— **V 15 minutak preide v kri.** Na nobeni bolniški postelji naj ne manjka doza Biomalza! — Pozornost razveseli, a z Biomalzom prineses moč, katere se okrevajoči hrepenče želi.

— **Ne odlašajte s prijavo** za zadnji letošnji izlet »Putnika« z modernim avtomokrom v slovit božjo pot Mariazell. Od 16. do 17. oktobra. — Vožnja in vizum le 200 din. Prospekti, informacije in prijave pri »Putniku«, Maribor - Celje - Ptuj.

Kostanjevica

Pridobitev kostanjeviške občine. Na trgu, kjer je stala starinska zidana šupa, nekaj podrt senik, je kostanjeviška občina s pomočjo občinske hranilnice priključala v življenje takorekoc iz razvalin lepo, moderno urejeno hišo, ki je lahko ponos občini in občanom. V to občinsko hišo se je vselila 1. oktobra finančna kontrola.

Spomin na dr. Kreka. V nedeljo 10. oktobra smo se v Kostanjevici spomnili našega in očeta slovenskega naroda, dr. Janeza Ev. Kreka, ki je ob opravi trdnih pleč dr. Korošca in velikega slovenskega škota dr. Jegliča ustvarjal Jugoslavijo in močni, samozavestni slovenski rod pod zastavo jugoslovanske v bratstvu in ljubezni s Hrvati in Srbi. Skromno smo se oddolžili velikemu pokojniku za vso ljubezen, ki jo je zapustil v svoji oporoki z lepo uprizoritvijo »Razvaline življenja«, ki pa je bila prav zaradi skromnosti tembolj iskrena, porojema iz srca in ljubezni.

Nezdržni položaj zobotehnikov

V Zagrebu so pred kongresom 2. t. m. imeli konferenco delegati vseh nesamostojnih zobotehnikov naše države. Delegati so navedli nekaj zanimivih podatkov o stanju zobotehnikov v posameznih banovinah in o stanju zobarstva na splošno. Zaradi tega bodo te ugotovitve gotovo zanimale tudi našo širšo javnost.

Ugotovili so, da znašajo mesečni prejemki zobotehnikov v nekaterih banovinah 300—500 din, zaradi česar so zobotehnik večkrat naravnost prisiljeni izvrševati svoj poklic ilegalno. Tako izvrševanje nedvomno kvari splošen ugled zobarske stroke ter je zaradi neobdavčenja na veliko škodo državi blagajni in vsem legalnim zobarskim praksam. Za spoznanje boljše so plačani oni zobotehnik, ki opravljajo operativno delo pri posameznih zobarjih. Za to delo dobe spričevala, ki bi bila v čast vsakemu stomatologu — na žalost so ta spričevala le »strokovno moralne vrednosti ter predstavljajo zaradi zakona iz leta 1930 samo brezkrivno priznanje.

Posamezni okraji, posebno na jugu države, sploh nimajo zobarja, zaradi česar so ljudje prisiljeni hoditi po 200 in več kilometrov do prvega zobarja. Ako se ljudje v takih nemogočih prilikah zatekajo k raznim »babam« in »kovačem«, je za tamkajšnje prilike pač umrljiv pojav. Na eni strani je torej še ogromno pomanjkanje zobarjev, na drugi strani se je pa odvzela možnost samostojnega delavstva mlajši generaciji zobotehnikov, kjer je zaradi tega 50% nezaposlenosti.

V zobarstvu je le v mestih nekakšna koncentracija strokovnjakov, medtem ko je, kakor

Ljubljana

1 **Sodaliteta Sv. Cordis** za ljubljansko mesto bo imela svoj sestanek v petek 15. oktobra ob 5. popoldne v semeniški dvorani. Na dnevnem redu so važne dušnopastirske zadeve. Predsedništvo Sodalitete prosi, da se vsi č. gg. duhovniki udeležijo sestanka. Posebnih vabil ni mogoče razposlati in prosimo, da sprejmete to naznanilo kot vabilo.

1 **Sv. maša za pokojno go. Elzo Lapajne** bo danes v sredo ob 8. pri Sv. Petru.

1 **Naši misijonarji na Japonskem, Kitajskem in v prednji Indiji.** O tem zanimivem predmetu bo drevi predaval v dvorani Rokodeškega doma, Komenskega ulica 12, g. Stanko Zakelj iz misijonske družbe. Predavanje bodo pojasnjevale številne barvaste skioptične slike onih krajev, kjer so bili naši misijonarji. Vstop k predavanju je prost. Pričetek bo ob 8 zvečer.

1 **Zenski odsek šentpeterske prosvete** priredi v nedeljo 17. t. m. v društveni dvorani, poleg šentpeterske cerkve, gospodinjstvo razstavo: peciva, roč. del, konzerviranega sadja in sočivja, gospodinjstkih strojev itd.

Razstava bo odprta od 7 zjutraj do 5 popoldne.

1 **Predavanje o ljubljanskem železniškem problemu.** Za predavanje inž. Stanka Dimnika, ki bo v petek dne 15. t. m. ob 18 in pol v frančiškanski dvorani, vlada v Ljubljani veliko zanimanje. Gosp. inženir, ki je priznan strokovnjak na tem polju, bo nazorno in poljudno z raznih vidikov obdelal problem ljubljanske železnice, ki v sedanjem stanju predstavlja veliko oviro za razmah ljubljanskega mesta. Predavatelj bo obravnaval na kratko dosedanje načrte in pokazal skioptične slike, ki bodo nazorno prikazovale način, kako se si predstavlja razni avtorji rešitev tega vprašanja v preteklosti. Nato bo z diapozitivi osvetlil takozvani poglobitveni načrt in bo pokazal v več slikah, kako so potom poglobitve v raznih večjih svetovnih mestih rešili železniško vprašanje. Vsek Ljubljancem se mora proučiti o enem najbolj nujnih in najbolj perečih problemov ljubljanskega mesta. Zato pridite vsi. Vstopnine ni.

Nafta odn. plinsko olje

za pogon avtomobilov z Dieslovim motorjem se dobiva na črpalkah na dvorišču gostilne pri »Figovec« in pri »Jugov avto«, Tyrševa cesta, Ljubljana — po 2.70 din za liter.

1 **Angleško društvo v Ljubljani** opozarja člane, da se vrši danes ob pol 21 v društvenem prostoru prvi čajev večer. Odbor.

1 **Francoški institut opozarja** na zanimivo predavanje, s katerim otvarja vrsto francoskih predavanj v novi sezoni. Predaval bo g. Georges Blondel, profesor na šoli političnih ved v Parizu, in sicer o spominih na potovanje po Evropi. Predavanje bo dr. e. v. ob 20 v društvenih prostorih v Narodnem domu. Vabljeno.

1 **Ga. Zlata Gjungenac** poje na svojem posvilnem koncertu 15. t. m. v veliki dvorani filharmonije pastirske pesmi iz XVIII. stol. ter pesmi Lajovica, Škerjanca, Osterca, Musorgskega in Štriftofa s spremljevanjem orkestra. Drugi del koncerta je izpolnjen z opernimi arijami iz Onjegina, Boheme, Butterfly, Manon in Traviate. Koncert, pri katerem nastopi ves orkester filharmonije, dirigira novi predsednik g. N. Štrifof. Vstopnice od 12 do 40 dinarjev so v predprodaji v Matični knjigarni.

1 **Predavanje o prezimovanju cvetic in zelenjave** priredi podružnica sadj. in vrtnarskega društva Siska - Ljubljana jutri, 14. t. m. ob 20 v dvorani »Stara šola« nasproti bivše mitnice v Zgornji Siskii, Celovška cesta 70. Predava vrtnar g. Čeh Ivan. Po predavanju sprejema odbor podružnice naročila za skupno nabavo živega apna članom proti naplačilu. Ob tej priliki naj se zglase člani tudi za skupni izlet na sadno razstavo v Mariboru.

1 **Učiteljski pevski zbor** opozarja svoje članstvo, da bo prihodnji pevski tečaj 15., 16. in 17. oktobra t. l. v dvorani grafičnih delavcev v Ljubljani, Masarykova cesta 14, t. j. nasproti kolodvoru in ne kakor je bilo prvotno javljeno. Dvorana je v petem nadstropju. Začetek tečaja je 15. t. m. ob 10. popoldne. Odbor.

1 **Neprevozna ulica.** Mestno poglavarstvo v Ljubljani naznanja, da bo Robbova ulica v dolžini med Vilharjevo in Linhartovo ulico od danes pa do preklica za vozni promet zaprta, ker ureja mestna občina ob njej pokopališče zaslužnih slovenskih mož.

1 **Tvrška Oroslav Dolenc, Ljubljana, Wolfova ulica 10,** je pripravila za praznik Vseh svetnikov prvovrstne nagrobne sveče v izbranih barvah in oblikah.

1 **Nočno službo imajo lekarne:** mr. Leustek, Resljeva cesta 1, mr. Bahovec, Kongresni trg 12 in mr. Komotar, Vič.

Gledališče

Drama. Začetek ob 20:
Sreda, 13. oktobra: Taretkinova smrt. Red A.

Opera. Začetek ob 20:
Sreda, 13. oktobra: Evangeljnik. Red Sreda.

Velike tatvine koles

Litija, 11. okt.
V zadnjem času so se tatvine koles izpred gostlin, trgovin in drugih javnih prostorov po vsej naši deželi silno pomnožile, policija in orožništvo je zman napelo vse sile, da bi odkrili tatove, Posebno Ljubljana je bila deležna posebne pozornosti tatov koles, ki so kar na debelo kradli kolesa. Ko je pred tednom dni zmanjkalo pred neko trgovino skoraj popolnoma novo kolo, se je vendarle posrečilo policiji, da je prišla na sled tatovom. Tat jo je pobral na ukradenem kolesu kar sredi Ljubljane, policija pa za njim, ko pa je tat na kolesu uvidel, da zasledovalec ne more uiti, je skočil s kolesa ter zbežal v frančiškansko cerkev. Policija pa za njim, toda niso ga mogli kar tako odkriti, ker se je skrival v spovednico. Končno so ga le izvlekli na svetlo in v njem spoznali 28-letnega J. C. iz Vač. Pri zaslišanju je izdal še dva svoja pajdaša, bajtarjeva sinova S. iz Hoste pod Vačami. Vaški orožniki so po kratkem zasledovanju v vaških gozdovih skrila brata prijeli ter ju odvedli v zapore litilskega sodišča. Na dan je prišlo, da je ta triperesna detelja po vsej Sloveniji kradla kolesa, katera so potem v neki skrivni delavnici na Vačah »predelali« ter jih potem za nizko ceno prodajali povelič kmečkimi fantom iz vaške in kandrške okolice. Orožnikom na Vačah se je tako posrečilo, da so dobili nazaj nad 40 pokradenih koles, ki so jih ti nepridipravi prodali okrog, seveda so vsa kolesa ali prepleksana ali pa z drugačnimi sestavnimi deli spremenjena. — Zaradi nakupa ukradenih koles bodo imeli sedaj stitnosti pri sodišču vsi, ki so kolesa kupovali, zato opozarjamo ponovno, koles sumljivega izvora ne kupovali, ker bi poleg škode imeli še opravka pri oblasteh.

Maribor

m **Francoški tečaji.** Tudi letos bo v francoskem krožku tečaj prof. F. Gasparina za vse one, ki žele poglobiti svoje znanje francoščine posebno glede pravilnosti v govoru in pismu. Ta tečaj bo ob petkih od 17.15—18.15 v društveni čitalnici, Gregorčičeva ulica 4. Pouk se bo začel v petek 15. okt.

m **Drava izročila žrtve.** Nad falskim jezom je naplavila Drava truplo starejšega moža. Okoličani so v naplavljenem prepoznali 55 letnega posestnika Petra Razborja iz Vurmata. Ni še ugotovljeno, ali je pokojnik postal žrtev nesreče ali pa je sam prostovoljno šel v smrt. Pogrešali so ga že od 24. septembra. Truplo so pokopali na pokopališču v Pušcavi.

m **V 2 dnevih — 3 požigi.** Razvanje in Hoče je zopet razburil dogodek, ki dokazuje neverjetno predrznost požigalca. Dne 8. t. m. zvečer okoli pol 20 je prestrašil posestnika Franca Preglja v Zgor. Hočah in njegove domače nenaden svet, ki se je pojavil v gospodarskem posloju. Naglo so šli pogledat in so prišli še ravno v pravem času, da so preprečili usodno nesrečo. Pred gospodarskim poslojem jim je nekdo zažgal kup sena ter bi bili plameni gotovo zajeli celo zgradbo, če ne bi bila pomoč takoj pri rokah. Neka čudna slutnja je Pregljevim branila, da niso legli k počitku, temveč so stražili svoje imetje. Res se je še iste noči pokus požiga zopet ponovil. Neznavec je okrog 10 ponoči položil na isto mesto, kot zvečer, zopet kup sena, navrhu pa je naložil še treske in suhe deske ter zopet vse skupaj zažgal. Zopet se je pokus požiga zaradi čuječnosti domačih ponesrečil. Naslednjo noč pa je požigalec uspel. Sedaj je zažgal kup sena na podstrešju gospodarskega posloja in ko so domači požar opazili, je bilo že prepozno. Zgorelo je ostrešje, vendar so spodnje dele posloja rešili, ker so prišli gasilci naglo na pomoč ter je bilo dovolj vode na razpolago. Teh požigov je osumljena neka ženska.

m **Ljudska univerza** v Mariboru bo imela redno predavanje v petek 15. t. m. ob 20. Predaval bo učitelj g. Debenak o češkem liriku Petru Bezručiu.

m **Zelja je dovolj na trgu.** Mariborske gospodinjice je skrbelo, kako se bodo oskrbele z zeljem, ker so gosenice uničile zeljnike po vsej okolici. Bojazen pa se ni uresničila, ker so se zeljniki kljub gosenicam lepo obrasli ter je sedaj zelja na trgu dovolj na razpolago. Dovažajo ga pa celo iz Medjimurja cele vozove ter se dobi sedaj že kilogram po dinarju.

m **Šahovske novice.** V sredo zvečer ob 8 priredi Mariborski šahovski klub v kavarni Central brzoturnir ter vabi članstvo k udeležbi. Isti večer in v nedeljo dopoldne se sprejemajo v kavarni Central prijave za klubski turnir, ki se začne konec tega meseca.

m **Zanimiva raprava** bo v petek dopoldne pred tukajšnjim okrožnim sodiščem proti mlademu roparskemu morilecu Maksu Feršu iz Bresternice, ki je pred dvema mesecema usmrtil in oropal posestnico Gselmanovo.

m **Predavanje za obrtnike.** 8. t. m. se je pričel tečaj mojstrskih izpitnih predavanj, ki beleži rekorden obisk. Zahaja vanj ni manj kot 68 udeležencev. Obrtniški pospeševalni urad organizira sedaj tečaj za obrtno knjigovodstvo in tečaj za strokovno računstvo. Prvi se prične začetkom novembra ter se nove prijave še sprejemajo, v kolikor prostor dopušča, do konca oktobra.

m **6. pobojski tek.** Prijavljenih je doslej 18 tekačev, med temi 8 zimskošportnikov, ostali pa so priznani slovenski dolgoprogaši. Do četrta se še sprejemajo prijave za avtomobilsko vožnjo na Pohorje pri g. Štrclju.

Celje

c **Odlikovanje gasilcev** v Gaberju. Včeraj so bili odlikovani agilni gasilci gasilske čete v Gaberju. Zlato kolajno so dobili Gologranc Konrad, Pušnik Franc, Florič Anton, Šarlah Jernej, Vučko Marko, Podpečan Ignac, Bornašek Stefan, Spegljič Ivan in Cuvan Hinko. S srebrno kolajno so bili odlikovani Spegljič Franc, Sodin Blaž, Gajšek Ludvik, Zeleznik Ivan, Kokošinek Stanko, Podrepšek Franc, Peperko Jakob in Grenkuš Stefan. Bronasto kolajno so prejeli Mihaljič Josip, Leskovšek Franc in Habjan Franc. Marljivim gaberskim gasilcem iskreno častitamo!

c **Danes ob 8 zvečer** v Domu v Samostanski ulici redni sestanek Fantovekega odseka. Na programu je zanimivo predavanje.

Lepo novodošlo zelje v glavah dobite najceneje pri Kmetijski družbi v Celju, Askerčeva ulica.

c **Najodličnejši jugoslovanski klavirski virtuozi** v Celju. Nocoj koncertira v mestnem gledališču najodličnejši jugoslovanski virtuozi g. Ivan Noč, ki je bil deležen v inozemstvu največjih uspehov. Za koncert vlada splošno zanimanje, ker se obeta izredni glasbeni dogodki. Cene so navadne dramske. Vstopnice se dobijo v knjigarni Goričajev dvore in zvečer pri blagajni v mestnem gledališču.

c **Vpivanje v knetsko nadaljevalno šolo** v Celju bo od 15. t. m. vsak dopoldne v pisarni državne II. deške ljudske šole (okoliške). Mladenič vstopite v to šolo, ki vas bo krepila v kmetijski miselnosti, v kmetijski zavesti in vam pokazala, kako se kmetu pomaga! Šola se bo začela 4. nov. t. l.

Narodna banka in izvozniki

Zanimiv proces pred mariborskim sodiščem

Maribor, 11. oktobra. Pred okrožnim kot trgovskim sodiščem v Mariboru je bila vložena zanimiva tožba, ki jo je sodišče že te dni obravnavalo, pa jo je potem odstopilo apelaciji v Ljubljano v svrhu presoje glede pristojnosti. Med našimi gospodarskimi krogi, posebej še med izvozniki, ki se bavijo z izvozom v Nemčijo, bo ta tožba gotovo zelo odmevala. Predmet tožbe je sledeča zadeva:

Trgovca Ignac Zohar v Kamnici pri Mariboru je izvažal leta 1935 jabolka v Nemčijo. Nemški odjemalci so mu plačali ta jabolka potem kliringa ter je prešla Narodna banka na njegov račun skupaj 39.011,84 mark, kar bi znašalo po takratnem kursu nemške marke 690.827,70 din. Nemci so ta znesek, ki predstavlja za našega izvoznika vsekakor lepo vsoto, v redu izplačali in izvoznik se je nadejal, da bo kmalu prišel do svojega denarja. Narodna banka je izplačevala izvoznike po časovnem vrstnem redu, kakor je prejela vplačila na njihov račun. Cesar pa se menda ni držal. Tudi na račun trgovca Zoharja je prejela banka vplačane zneske že oktobra 1935, toda do svojega denarja še danes ni prišel. Banka mu že dve leti zavlačuje izplačilo, vzrok je za sledeči: Denar je vplačala nemška tvrdka leta 1935 po takratnem obveznem tečaju 100 mark = 1769,40 dinarjev. Od takrat pa tečaj marke neprestano pada in je danes samo še okoli 1380 din za 100 mark.

Narodna banka pa s svojo politiko sili izvoznike, da ji sami ponudijo klirinške nakaznice v odkup, dasiravno izgubijo na kurzni diferenci velike vsote, ker pač ne morejo čakati več let na izplačilo denarja, katerega so si za obratovanje dostikrat celo izposodili. Tako postopanje je izzvalo v naših trgovskih krogih že nebrojne proteste, ki pa so bili dosedaj vedno brezuspešni. Narodna banka je vztrajala pri svojem postopanju, dokler ni večine izvoznikov prisilila, da so ji svoje nakaznice po dnevnem kursu prodali. Nekateri se niso takoj vdali ter so tožili Narodno banko v Belgradu. Tožbe pa so po vrsti izgubili. Trgovsko sodišče v Belgradu se je postavilo na stališče, da lahko Narodna banka izplačuje klirinške nakaznice po svoji mili volji, ne pa po časovnem redu.

V predmetnem slučaju pa je šel tožitelj drugo pot. Ni vložil tožbe v Belgradu proti centrali, temveč v Mariboru proti podružnici Narodne banke. Narodna banka v svojih tožbah sama tako postopa ter tožijo njene podružnične stranke na območju podružnic, ne pa centrala. Če imajo podružnice to pravico, jo ima tudi vsaka stranika, ki stanuje na področju podružnice. Te podružnice vrše tudi vse klirinško poslovanje namesto centrala. Vendar pa je mariborsko okrožno kot trgovsko sodišče prepustilo končno odločitev glede pristojnosti in pod sodno podružnico Narodne banke apelacijskemu sodišču v Ljubljani.

Ogled cestnih del v inozemstvu

Zveza jugoslovanske cementne industrije je povabila na daljšo eksterkurzijo večje število interesentov za gradbo cest. Eksterkurzija si je ogledala cestna dela v Avstriji, Nemčiji in Češkoslovaški. Udeležili so se je pomočnik ministra za gradbe inž. Josifovič, načelnik oddelka za ceste v gradbenem ministristvu inž. Bocuček in referent višji svetnik inž. Petrovič. Povabljeni pa so bili tudi še tehnični oddelki banških uprav iz Ljubljane, Zagreba, Splita in Novega Sada. Iz Ljubljane so se eksterkurzije udeležili načelnik gradbenega oddelka inž. Viktor Skaberne, višji svetnik inž. L. Bevc, inž. Pirc in inž. Geržina. Prisotni so bili tudi inženirji iz Zagreba, Novega Sada in Splita. Društvo za ceste je zastopal predsednik g. Sv. Milosavljevič, inž. Rakočević, tajnik itd. Poleg teh so bili na eksterkurziji tudi zastopniki onih podjetij, ki izvajajo večja cestna dela v naši državi: inž. DSSS Dedek, Pirkmajer, ki grade cesto s sodobnim cestništvom Ljubljana-Kranj ter inž. Nassimbeni iz Maribora, ki gradi, oziroma modernizira cesto Maribor-državna meja. Eksterkurzijo je vodil v imenu zveze cementne industrije g. dr. Vinko Vrhunec.

Udeleženci so prepotovali okoli 2.500 km na cestah ter so si na Dunaju najprej ogledali takozvano Höhenstrasse, krožno avtomobilsko pot na Kahlenberg itd. V Češkoslovaški so si ogledali predvsem ona cestna dela, ki se izvršujejo na cestah s približno enakim prometom kot pri nas. V severni Češki izdelujejo lažje cestne zastore za mešani promet v betonu po posebnem sistemu inž. Šule, za katerega pravijo, da je glede stroškov zelo ugoden in je vzbudil pozornost tudi pri nas. Z ozirom na izkušnje v Češkoslovaški bodo najbrže tudi pri nas poskušili izdelati približno 2 km ceste po tem sistemu. Dalj časa so se udeleženci zadržali tudi v Nemčiji, kjer so si ogledali predvsem dela na avtomobilskih cestah, pa tudi že dovršene ceste. Posebno jih je zanimala takozvana Alpenstrasse. Na povratku so si ogledali še cestna dela v Avstriji na cestah II. reda. Preden so prišli v Ljubljano, so si ogledali sedanja cestna dela na gorenjskih cestah in ugotovili, da se dela z modernimi metodami ki prav nič ne zastajajo za evropskimi metodami.

Smrt češkega gospodarstvenika

V Pragi je umrl dr. Alois Stangler, načelnik trgovskega oddelka v zunanem ministristvu, predsednik gospodarskega sveta Male antante, velik gospodarski strokovnjak, ki je zastopal kot opolno-močni minister češkoslovaško državo na trgovinskih pogajanjih v inozemstvu ter je bil tudi tajnik in duša gospodarske sekcije Slovenskega instituta (ustava). 10. t. m. se je vozil v družbi tovarnarja Waldesa ter postal žrtev avtomobilske nesreče pri Kraljevem gradu. Pokojni je bil velik prijatelj Jugoslovanov, bil je član glavnega odbora češkoslovo-jugoslov. lig in je vodil tudi vsa trgovinska pogajanja z našo državo. Med vojno je služil kot vojak pri bosansko-hercegovaškem polku, kjer se je naučil tudi perfektno srbskohrvatsko. Posebno ljubezen pa je gojil tudi do Slovencev, ter je še pred kratkim našemu uredniku hvalil Bled in Slovenijo ter vzbujal spomin na Celovec in uredništvo »Miras«, kjer se je med vojno večkrat mudil. Poznal je dobro tudi slovenske razmere ter se je v marcu t. l. z veseljem odzval prošnji našega urednika, da je za češko številko napisal članek o trgovskih in gospodarskih stikih Čehov in Slovencev. »Sloven-čev« češke priloge je bil od erca vesel ter je ured-

ništvu še posebno čestital. Sploh je v Pragi vzdrževal tesne zveze z Jugoslovani ter mnogokateremu tudi slovenskemu dijaku prekršek denarna sredstva za proučevanje gospodarskih razmer med obema državama. Tako je praktično izvrševal naloge Slovenskega instituta, katerega gospodarsko vodstvo je predstavljal. Češkoslovaška država je z nji izgubila enega svojih najboljših gospodarstvenikov.

Plačilni promet z Italijo. Zaradi stalnega naraščanja našega aktivnega novega klirinškega salda v prometu z Italijo je prišlo do stikov med našo Narodno banko in Nacionalnim zavodom za razmenjavo z inozemstvom in do dogovora, na podlagi katerega je poteval glavni ravnatelj naše Narodne banke dr. Milan Protić v Benetke na tozadnevna pogajanja, kakor jih predvideva pogodba o plačilnem prometu.

Vajensko vprašanje v naši državi. V Glasilu Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu »Delavska zaščita« čitamo v oceni knjižice, ki jo je izdala ljubljanska Delavska zbornica o svoji anketi glede vajenskega vprašanja, da prav za prav nimamo nobene statistike vajencev v naši državi. Delavsko zavarovanje, ki drugače zelo skrbi za svojo statistiko, nima prave evidence o boleznih vajencev, ceni pa, da je bolno, oz. posebno potrebno odmorov veliko število vajencev, sigurno nad 50 odstotkov. Računati pa je, da imamo v vsej državi okoli 72.000 vajencev po cenitvi Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu.

Produkcija bakra v Boru je znašala meseca septembra 3038 ton, dočim je znašala septembra lani 3998 ton. Skupno je produkcija bakra v prvih 9 mesecih dosegla 29.273 ton v primeri s 30.415 tonami v odgovarjajoči dobi 1936.

Sladkorna pesa v naši državi. Mednarodno združenje za sladkorno statistiko je izdalo svojo oktobrsko cenitev produkcije sladkorne pese in sladkorja v kampanji 1937-38. Za našo državo cenijo količino predelane sladkorne pese 376.000 ton, dočim je 1936-37 znašala 746.667 ton. Produkcijo sladkorja cenijo samo na 45.800 ton, dočim je znašala v kampanji 1936-37 100.746 ton. Evropsko letino pese cenijo na 34.16 (31.15) milij. ton, produkcijo sladkorja 1937-38 pa na 5.4 (5.16) milij. ton.

Odlog plačil je dovoljen Hranilnici in posojilnici pri D. M. na Jezeru pri Prevaljah za 6 let od 31. maja 1937 dalje za terjatve nastale pred 1. avgustom 1934, obrestna mera 2% od 1. avgusta 1934 dalje.

Borza

Dne 12. oktobra 1937.

Denar

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt na naših borzah neizpremenjen: v Ljubljani na 238 denar, v Zagrebu in Belgradu na 237,20 do 238,80.

Avstrijski šiling se je v Ljubljani okreplil na 8,58—8,68, v Zagrebu na 8,575—8,675, v Belgradu na 8,5724—8,6724.

Grški boni so beležili v Zagrebu 29,55—30,25, v Belgradu 29,65—30,35.

Nemški čeki so v Ljubljani, Zagrebu in Belgradu narasli na 13,75—13,95, nadalje so v Zagrebu beležili za sredo novembra 13,70—13,90, za konec novembra 13,65—13,85, za sredo januarja 13,55—13,75.

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 3.982.419 din.

Ljubljana — tečaji s primom.

Amsterdam 100 h. gold.	2395,66—2410,26
Berlin 100 mark	1738,02—1751,90
Bruselj 100 belg	729,95—735,02
Curib 100 frankov	996,45—1003,52
London 1 funt	214,33—216,39
New York 100 dolarjev	4299,76—4396,07
Pariz 100 frankov	144,26—145,70
Praga 100 kron	151,43—152,54
Trst 100 lir	227,20—230,28

Curib. Belgrad 10. Pariz 14.505. London 21.535. New York 484.625. Bruselj 73.25. Milan 22.875. Amsterdam 240.25. Berlin 174.50. Dunaj 80.30 (84.95). Stockholm 111. Oslo 108.25. Kopenhagen 96.15. Praga 15.20 (13.75). Varšava 82.20. Budimpešta 86.20. Atene 3.95. Carigrad 3.50. Bukarešta 3.25. Helsingfors 9.52. Buenos-Aires 130.625.

Vrednostni papirji

Ljubljana. 7% invest. pos. 92—93, agrarji 53 do 55, vojna škoda promptna 412—415, bagluške obveznice 74—78, 4% severni agrarji 51—53, 8% Blerovo posojilo 94—95, 7% Blerovo posojilo 83 do 86, 7% posojilo DHB 100—101, Trboveljska 220 do 240.

Zagreb. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 93 denar, agrarji 53 denar, vojna škoda promptna 411,50 denar, bagluške obveznice 77 denar, dalm. agrarji 75 denar, 4% sev. agrarji 52,50 denar, 8% Blerovo posojilo 94,50 denar, 7% Blerovo posojilo 84,75—85,25 (84,75), 7% posojilo DHB 100 denar, 7% stab. posojilo 86,50 denar. — Delnice: Narodna banka 7,350 denar, Priv. agrarna banka 198 denar, Trboveljska 230—250, Gutmann 50—60, Isis 30 blago, Sladk. tovarna Bečkerek 650 blago, Osi. eladk. tovarna 200 blago, Osješka livarna 200 blago, Dubrovačka 435—445 (450), Jadranska plovska 410—430 (410), Oceania 280 denar.

Belgrad. Državni papirji: agrarji (53,50), vojna škoda promptna 411,25—412 (411,25), bagluške obveznice (78), dalm. agrarji 75,75—76 (75,75), 8% Blerovo posojilo 94,25—95, 7% Blerovo posojilo 85,25—85,50 (85,25), 7% posojilo DHB 100,25 denar. — Delnice: Narodna banka 7,500 do 7,600, Priv. agrarna banka 204 denar.

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica: bč. 78—79 kg 177—179, srem. 77—78 kg 176—178, slav. 77—78 kg 177 do 179, ban. 78—79 kg 172—181, bč. ladja Tisa 78 do 79 kg 182—184, bč. ladja Begej 181—183. — Oves: bč., srem.-slav. 112—114. — Koruza: bč. srem. 105—107, ban. 102—104. — Fižol: bč. srem. beli brez vreče 2% 206—208, beli brez vreče ladja 210—212%. — Otrobi: bč., srem.-ban. 96—100, bč. ladja 103—105. — Tendence neizpremenjena. Promet srednji.

Kranj

200 letnica posvečenja župne cerkve v Smartnem pri Kranju. V soboto, dne 16. oktobra, bodo na predvečer slavnosti pete litanije, nato pa se bodo farani oddolžili spominu pokojnikov, ki so pozidali to cerkev. Zatem bo spredov na pokopališče, kjer bodo molitve za rajne. Ob sedmih zvečer bo slovesno zvonjenje po vseh cerkvah župnije, župna cerkev bo razsvetljena, po hribskih bodo zagoreli kresovi. V nedeljo ob pol 9 bo sveta maša na nekdanjem pokopališču za vse tam pokopane župljane.

Vlomili in tatovi na delu. V noči od petka na soboto so vlomili neznanj tatovi v izložbo trgovine »Bata« v Prešernovi ulici. Tatovi so morali biti zelo korajžni, ker je ta trgovina na prometnem in razsvetljenem kraju, pa so kljub temu vlomili v obe izložbi in izbrali iz njih 15 parov najboljših čevljev, razen tega pa še lepo število nogavic. — Na Primikovem je nekdo preteklo nedeljo pustil v gostilni Sušteršič svoje kolo, češ da je namenjen v Kranj na tombolo. Kmalu za njim je vzel kolo neznanec, češ da mu je lastnik naročil, naj ga pripelje v Kranj. Zvečer se je lastnik koleca oglašil v dotični gostilni in zahteval kolo. Seveda se je tat z njim že odpeljal medtem Bog ve kam... V noči med nedeljo in ponedeljkom so ukradli v isti gostilni neznanj tatovi štiri kokoši in enega petelina. — Na Golniku je bilo pred dnevi ukradeno posestniku Matiju iz zaklenjene omare 1500 din golovine in rjava poška obleka. Tat se je splazil v hišo podnevi, ko ni bilo nobenega domačih doma. Zdi se, da je to tatvino storil kakšen domačin, ki so mu bile razmere v hiši znane. — Tudi iz raznih drugih krajev dobivamo poročila o o manjših in večjih tatvinah, zato bo treba največje pozornosti.

Jesenice

Največja zasebna telefonska centrala v Sloveniji je telefonska naprava, ki jo je novo montirala jeseniška železnarna za svoje obrate. Zanimivo je, da znaša govorna obremenitev te nove postaje 25%, dočim se računa za mestne telefonske centrale govorna obremenitev le na 10 do 12%. Tako so zgrajene telefonske naprave v Ljubljani, Zagrebu in Belgradu za 10% govornilo gostoto, na Dunaju in v Gradcu pa za 12% govornilo gostoto. Naenkrat se lahko vrši 21 razgovorov, to se pravi, da je zasedenih 42 postaj.

NEMOGOČE!

toda z **Bronhi** BONBONI
preprečiti **KAŠELJ**
MOGOČE JE!

Sombor. Pšenica: bč. 176—178, bč. ok. Sombor 117—179, gornja bč. 179—181, srem. 177 do 179, slov. 178—180, gornja ban 180—182. — Tendence mirna. — Promet 20 vagonov.

Živina

Zivinski sejem 5. oktobra: voli kg žive teže od 4 do 6, krave kg žive teže od 3,25 do 4,75, bik kg žive teže od 4 do 5, junci kg žive teže od 3,50 do 4,25, telice kg žive teže od 4 do 5,50, konji oboj. spola komad od 500 do 3.200, žrebeta oboj. pola komad od 100 do 1.900, prasi komad od 80 do 120, plemenske svinje kg žive teže od 5,75 do 6, pristarji kg žive teže od 7 do 6,75 in debele svinje kg žive teže od 7 do 7,50.

Dne 4. t. m. je bilo v Novo mesto prignanih na sejem 1451 prašičev in 411 glav goveje živine, na sejem v Toplice pa dne 7. t. m. je 75 glav goveje živine. Na obeh sejmih je bila kupčija šaba; voli največ 5 do 5,5 din za kg žive teže, klavna živina pa od 3 do 3,5 din za kg dalje. Cena pri mladih pujskih je nazadovala od 10 do 30 din pri glavni, pri pršutinskih in pitanih prašičih pa 1 kg din 5,50 do 6,50 in je cena padla za 1 din pri kg žive teže in to zaradi velikih ponudb živali, ker ni krme in tako mesarji to priliko izrabljajo. Ker je skoraj polovico okraja po toči močno prizadetega, primanjkuje tu krmskih rastlin in močnih krmil, zlasti pa kuruze, katere že za prehrano prebivalstva samega močno primanjkuje.

Tržič

Spominu dr. Janeza Kreka je bil posvečen v ponedeljek drugi letošnji prosvetni večer društva sv. Jožefa. Mnogi so obujali spomine na Krekove obiske v Tržiču. Pomembno je bilo to, da smo se oddolžili spominu velikega delavskega prijatelja s svojimi domačimi močmi in vse to je prineslo večer veliko prisrčnost. Občuteno so zapeli pevci, večeru primerno je zaigral mali orkester društva in v vznesenih besedah je domači g. župnik, ob bogato okrašenih Krekovi sliki, opisoval Krekovo življenje in delo za narod in posebej za delovne sloje. Še g. župnik Majeršič je zbujal spomine na Krekove obiske v Tržiču in njegovo ljubezen do delavstva, in dve uri sta hitro potekli. Sicer smo razvijani, da gledamo na prosvetnih večerih radi predvsem slike, ta večer smo bili pa hvaležni, da smo se pomudili le pri podobni samega velikega Kreka, ki nam je bila in nam bo še neizbrpna.

UNION

Duhovito zabavno filmsko delo
Dragoceni poljub
v glavnih vlogah Liane Reid, Ivan Petrovič, Hans Moser, Theo Linzen, Heins Rühmann.
Glasba Robert Stolz.

SLOGA

Danes poslednjiš!
Hči Samuraja
Prvi veliki nemško-japonski film v režiji znamenitega tvorca alpinističnih filmov dr. ARNOLDA FRANCKA.
SETSUKO HARA ISAMU KOBUGI

MATICA

Danes poslednjiš!
Nova pota slavnega pevca in divnih pesmi Louis Gravelle-ja v veleštimu
Pesem obtožuje
Gina Falkenberg Hanna Waag
Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Kulturni obzornik

Milan Kajč: Tilka

Ljubljana, Samozaložba, str. 128.

Ko je pred leti izšel Kajčev prvenc: **Odmevi od Mure**, zbirka kratkih ertic in opisov, smo v njem pozdravili nov talent, v katerega smo stavili veliko upanja. Toda takoj moram povedati, da ga pričujoča novela »Tilka« ni izpolnila v tisti stopnji, kakor bi želeli. Pokazala je, da Kajč še ni dozorel za večji tekt ter da je uspeval le v krajših feljtonih, v katerih je ogrevaj zlasti s razpoloženskimi pokrajinskimi slikami ter toplim dogodkom. Ta novela, ki mestoma tudi kaže, da Kajč v opisovanju nikakor ni epigonski ter da išče svojevrstno plastiko, je v celoti vendarle vae preveč površna, plitka, je le nakazano gradivo, ki pa še daleč ni umetniško obdelano. Priznati hoče življenje slovenske učiteljice iz Ljubljane, ki je že kot brezposelna učiteljska kandidatinja doživela precej naturalistično ljubezen z dekadentnim, živčno razvrzanim ruskim vojnim ujetnikom, pa potem dobi službo v Prekmurju, pri nadučitelju pisanju in razbrzdancu, kateremu umre dobra žena na porodu in si jo skuša kako privojiti in z njo tudi poročiti. Tega odboje, se zaljubi v Tineta, a katerim pa se razide zaradi babje čenče, dokler jo Tinetu ne prevzame njegov prijatelj Ivan. Tine se ponekreči pri kohanju, Tilka pa se končno razodeva Ivanu, ki jo ljubi. — To bi bila v suhi ehemi zgodba te novele, ki jasno kaže, da ji manjka tisto, kar dela veliko umetnino: tragike, globine življenja, duhovne problematike in notranje gradacije, ekratka —

umetnostnega oblikovanja. Ne tajimo, da se taka in podobna zgodba ni zgodila v življenju, skoraj zdi se nam, da je kopirana naravnost po predlogi, ima torej v osnovi življenjsko resničnost, toda to še ni pogoj za dobro povest, ki je tvorba duha. Življenje lahko daje samo enov. gradivo, toda umetnik ustvarja z njim novo stvarbo, ki ima svojo jedrnatost in najresničnejše življenje sama v sebi. V današnji leposlovni umetnosti sploh opazamo, da se pisatelji sklicujejo samo na resničnost dogodkov, smatrajo umetnost zgolj za dokument v Zolajevem smislu; toda umetnost je več kot dokument, umetnost je novo življenje! V tem je bistvena napaka Kajčeve »Tilke«, da ni z njo prodril v notranje življenje svojih ljudi, da jih je videl samo v geeti in statistični zaporednosti, da opisuje samo anekdotično dogodke in osebe ter ne išče človeških globlin in notranje povezanosti dogodkov. Tilkin ljubezni so površne, neiskrene, so flirt, tako z Rusom kot s Tinetom in tudi z Ivanom se etvar začne nereno. Smrt Tineta v vodi po nesreči nima nobeno zveze več s Tilko, ker ni v nikaki notranji zvezi z dramo. Saj drame sploh ni tu, tragedije še manj, komaj da zelo zastrta misel, da dobri ljudje propadejo (žena nadučiteljeva, nesrečni Tine), slabi pa žive dalje. Te tragedije ne čutimo kot sploh ne duhovne problematike, življenje samo pa tudi ni tako močno, organsko podano, da bi nas pritegnilo in obvladalo z lastno močjo življenjske sile. Saj to bi bila že velika umetnina, pri »Tilki« pa jasno čutimo še literarnost, ne zlitje z življenjskim tokom, le opis površne, duhovne in pokrajinske. Današnja slovenska umetnost ne more biti velika, dokler ne bo šla v človeka in ga prijala za dušo. Te v tej Kajčevi noveli še ni. Zato sem mnenja, da se mu ta večji tekt ni posrečil, da pa utegne v manjših silhuetah, kakor jih je začel z »Odmevi,

zajeti marsikak topel in plastičen življenjski lik, ker: oko ima in pero tudi, mora samo še notranje dozoreti: iz površnega opazovanja dogodkov prodrati v smisel samega življenja in iz njega vea ustvarjati nov svet, ki bo resničnejši in polnejši kot fotografija.

Due razpravi iz arheologije

Dr. Rajko Ložar je izdal v separatih dve razpravi, ki jih je v zadnjem času napisal na osnovi arheoloških odkritij na našem ozemlju ter jih priobčil v »Zborniku za umetnostno zgodovino« oziroma v »Muzejskem glasniku«. Obe imata velik mednarodni pomen, zato imata resume dodan tudi v evropskih jezikih. V prvi: **Poznoantična portretna glava iz Emone**: analiza glavo, ki se nahaja v našem muzeju pod št. 24 ter je bila odkrita v Ljubljani v Zoisovem dreveredu, ki pa ni bil na Bregu, kot se je mislilo dozdaj, temveč — po ugotovitvah dr. Andrejke — ob koncu rimskega zidu. Najdba na ozemlju stare Emone je da slutiti rimsko umetnino. Analiza ugotavlja, da je bil izdelan iz domačega pohorskega marmorja. Iz vse umetnostne analize in primerjave s podobnimi najdbami v drugih delah ugotavlja Ložar, da spada ta glava v dobo ca. l. 300 po Kr., ter je tipično delo rimske provincialne umetnosti. Najdba pomeni za Ljubljano velik donesek, ker predstavlja dragoceno plastično redkost iz stare Emone. Ložar tudi načne vprašanje, koga naj predstavlja in kdaj je bila glava odbita od ostalega trupla, toda namigavna nja smatra za sedaj samo še za hipotezo, ki naj jo pomaga rešiti zopet kakšen drug primer. — Druga razprava pa se peča z novimi izkopani-

nami iz Griz pri Stični, ki jih je našel Narodni muzej l. 1936. Predvsem ga zanima stara situla, ki jo je leta 1933 odkopal Albin Hrast (Lovreč) leta 1935 na tem mestu. Ložar sicer analizira posamezne predmete, najdene v teh grobovih po vrsti: bronaste predmete, železne, lesene, glinaste, toga predvsem ga zanima bronasta situla z živalsko ornamentacijo na pokrovu, ki jo podrobno primerja z vsemi znanimi evropskimi situlami, pa tudi z našo iz Vač, ter pride do zaključka, da je nastala verjetno, v 5. stol. pr. Kristusom pri nas doma in ni bila od nikoder importirana. Tako tudi določa vrednost drugih izkopanih (velikega vedra, ki je največje pri nas iz starejših dob, itd.). Obe razpravi sta prinesli osvetlitve k zgodovini in umetnosti najstarejših prebivalcev naše zemlje. Verujemo pa, da nam dr. Ložar odkrije še marsikaj važnega za našo zgodovino.

»Za narodov blagor« v zagrebškem Velikem gledališču. V četrtek, dne 7. oktobra je uprizorilo zagrebško gledališče Cankarjevo satirično komedijo »Za narodov blagor« (»Za dobro naroda«), ki je bila prvkrat igrana v Zagrebu že pred tremi leti (27. aprila 1934). Četudi potemtakem to ni bila nikakšna premiera, vendar smo tudi te ponovitve veseli, in to tem bolj, ker je osem vlog v rokah novih igralcev. Igro je pripravil režiser Hinko Nučič, velik častilec Cankarjeve umetnosti, ki je isto igro zrežiral že l. 1934 in je imela na premieri in repriji zelo lep uspeh. Zagrebški časniki so že nekaj dni prej prinašali vabila za to uprizoritev, »Jutarnji list« pa je 6. okt. objavil daljši informativni članek o tej komediji. O uprizoritvi bomo še spregovorili. —rič.

Poslednji slovenski romar v Kelmorajnu

Slovenski očenaš v Nemčiji

(Nemška »Frankfurter Zeitung« objavlja tale dopis prof. Karla Mikliča [Mikliča] iz Celovca.)

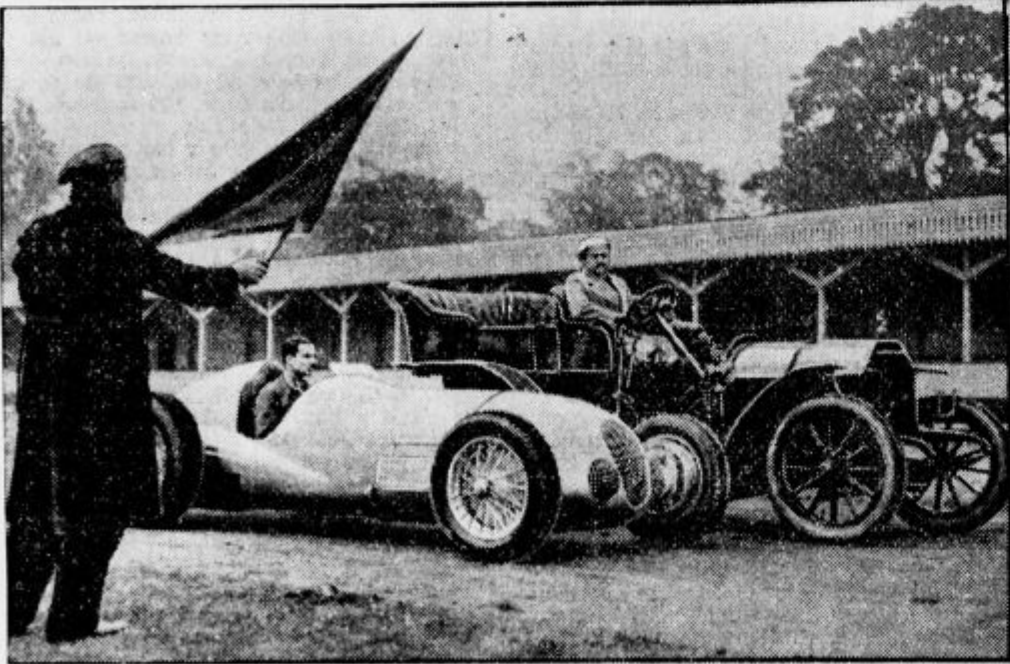
Kot dodatek k sestavku »Slovensko romanje v Köln ob Renu« v »Kölnische Zeitung« z dne 19. avgusta 1937, naj objavim tale izredno doživetje, ki ga je imel poslednji slovenski romar v Kölnu. To je bil kmet Kovač iz Slovenskih goric, katerih krašni vinogradi se raztezajo med Dravo in Muro v lepi južnostajerski deželi. S krstnim imenom se je imenoval Gasper, njegova rojstna vas je imenovana po Svetih Treh kraljih. Ta skupnost imen ga je bržkone napotila, da je dvakrat poromal k svetim Treh kraljem v Köln ob Renu.

Prvikrat se je kot petnajstleten fantič odpravil s svojim očetom v »Kelmorajnu«. Sama sta šla v svet, zakaj božje poti v večjih skupinah je bil takrat malo prej prepovedal Jožef II. Za pot tja in nazaj sta potrebovala vprav dva meseca. V drugo je šel v Köln sam in sicer l. 1800. Navzlic nemirnim časom je srečno došel tjakaj. Kako pa mu je bilo v Kölnu, naj pove sam s svojimi besedami:

»Večerni zvonovi so zvonili, ko sem stopil v mesto. Ves utrujen od poti, sem se usedel na kamnito klopo poleg vrat velike trgovske hiše. Kakor

grob svetih Treh kraljev že več stoletij vroče zaželjeni cilj pobožnih romarjev od daleč in blizu. Pred več desetletji je bil s takimi božjepotniki iz slovenskih dežel prišel tudi mlad fant. Tistega večera, ko so njegovi ljudje odšli iz Kölna, je sedel na klopi pred neko trgovino. Debele solze so mu polzele po licih. Ko je zazvonil večerni zvon, je pobožno molil slovenski očenaš. Lastnik trgovine je opazoval fanta in koj mu je bil všeč. Nagovoril ga je, vendar se nista mogla sporazumeti, ker fant ni znal nemško. Šele s pomočjo nekega znanega glasbenega učitelja so s težavo spravili iz fanta, kako se piše in od kod je. Z vneto pa je privolil, ko so ga vprašali, ako se hoče izučiti za trgovca. Stari da so mrtvi, je še povedal in da je doma malo kruha.

Fant je bil bistre glave in poštenega srca. Kmalu je že gladko govoril nemško, v trgovini je bil izredno uporabljiv. Ko je dorastel v moža, mu je dal trgovec, ki ga je vzljubil, svojo edino hčer za ženo. Z marljivim delom in trgovsko bistroumnostjo je od leta do leta večal trgovino, dokler ni slednjic nastalo veliko trgovsko podjetje. Svoje otroke je naučil moliti očenaš v slovenskem jeziku in na smrtni postelji je izrazil željo, naj se ta

Necna brata. Pri dirkalnem treningu za državno prvenstvo na dirkališču v londonski kristalni palači sta se srečala moderni avto tipa »Mercedes« (z Dickom Seamanom pri krmilu) in stari avto istega tipa iz l. 1903.

sem bil vajen od doma, sem se ob zvonjenju »ave Marija« odkril in sem polglasno po slovensko molil očenaš. Neki desetletni deček, ki je stal blizu mene, je dvignil glavo, prisluhnil za čas in odhiti nato v hišo. Kmalu se je vrnil z nekim gospodom, s svojim očetom, iz hiše. Gospod me je prijazno vprašal: »Ali razumete nemško? Od kod pa ste?« Odgovoril sem mu po nemško, da sem romar iz Stajerskega in da sem že v drugo v Kölnu, da bi pomolil na grobu svetih Treh kraljev.

Gospod je rekel dalje: »Prosim, če bi bili danes in naslednje dni moj gost. Zelo bi me razveselili s tem.« Zaradi nepričakovane povabila sem bržkone napravil začuden obraz, a preden sem mogel kaj dostaviti, je že prišel služabnik, ki me je odvedel v lepo sobo. Kar v hipu je bila na mizi izbrana jedca, zraven pa časa rujnega renskega vina.

Cprav sem bil na smrt utrujen, sem prav slabo spal. Spet in spet sem moral razmišljati o izredni ljubeznivosti svojega gostitelja in si nisem mogel tega razložiti. Več dni sem užival gostoljubje te hiše, ne da bi zvedel, zakaj so me sprejeli in mi tako stregli. Ko sem potem povedal, da bom moral zdej oditi domov, me je trgovec iskreno prosil, naj ostanem vsaj še do nedelje. Nisem si mogel kaj, da bi temu ljubeznivemu človeku ne ušliš prošnje.

Prišla je nedelja in z njo rešitev uganke. Za kosilo me je prišel iskat domači sin, ki me je odvedel v prekrasno opremljeno jedilnico, kjer je bila že zbrana odlična družba. Kako sem se začudil jaz in vsi gostje, ko sem moral sestiti na častni prostor za mizo. Med kosilom je gospodar vstal in imel tale nagovor:

»Ljubi moji prijatelji! Začudili ste se, da častim in odlikujem preprostega romarja iz daljne stajerske dežele pred vsem svojimi gosti. To ima svoj poseben vzrok in tega vam bom zdajle povedal:

Kakor poročajo stare kronike našega mesta, je

navada drži hiše, dokler bo rod tega imena živ. Ta mož, ljubi prijatelji, je bil moj — praded.

Zdaj boste razumeli, zakaj se tako vedem s preprostim romarjem, ki tu med nami sedi na častnem mestu. Pred tednom ga je slišal moj sinček, kako je našo pododovano družinsko molitev molil na istem kraju, kjer je pred toliko leti moj praded v svoji zapuščenosti prosil Boga pomoči. Iz vsega erca sem bil vesel, da sem slednjic vendarle videl rojaka svojega pradedu. To je dalo povod za današnjo slavnost, s katero se veže hvaležen spomin na mojega slovenskega pradedu, ki je dal podlago blagostanju naše hiše.

Gostje so z začudenjem poslušali besede gospodarja. Ko je nehaj govoriti, so drug za drugim pristopili k meni in so tako prijazno trčili z menoj, ko da bi bil njim enak.

Gasper Kovač je moral to zgodbo še in še pripovedovati. Vselej, kadar jo je končal, so ga vprašali: »Kako se je pa imenoval tisti gospod v Kölnu?« Potem je potegnil iz žepa zmečkan listič in ga je pokazal. Na listiku je bilo zapisano z roko samega podjetnika ime Wilhelm Trobisch (po sedanjem Trobič).

Poizvedbe so dognale, da je kölnska linija družine Trobič izumrla že leta 1817. Neki potomec je živel še med prejšnjega stoletja kot knjigarinar v Leipzigu.

Gasper Kovač, poslednji slovenski romar v »Kelmorajnu« je hudo v letih umrl l. 1856 v svoji južnostajerski domovini.

Ljubezen - tako in tako

Nekoč je zdravnik razkazoval blaznico nekemu mladeniču, ki je bil nesrečno zaljubljen. »Tu vidite človeka,« mu je dejal, »ki je zmeraj žalosten, ker ni dobil izvoljenke, ki jo je ljubil.« — Pri drugi celici sta zašlišala divjanje in ropotanje. Na vprašanje, kaj se ondi dogaja, je dejal zdravnik: »Ta je pa tisti, ki jo je dobil.«

Vojvoda Windsorski si je s soprogo ogledal pariško razstavo in baje odpotuje tudi v Nemčijo.

Na zoološkem vrtu v Berlinu začudeno opazuje »kralj živali«, kako čistijo jarke jesenskega listja.

Iznajdbe zoper brezposelnost

»Kongres iznajditeljev«, ki je zboroval v dr. Jovi Jona, je sklenil, da je treba še več stvari iznajti, da bi z novimi industrijami odpravili brezposelnost. Koj so predložili seznam potrebnih iznajdb, tako: sredstvo, da železo ne zarjavi; električno žico, ki ne more pregoreti; diktirni stroj; letalski motor, ki ga ni slišati; način, da more vsak čas deževati in dež prenehati; avtomat, ki mehanično tehta pisma in koj nalepi pravšne znamke, in slednjic pripravo, ki koj začne zvoniti, čim pride kak človek v bližino. — Ali je mogoče vse te načrte uresničiti ali ne, sporočilo ne pove. A če bi se, bi bilo nemara še več brezposelnih, kot jih je zdaj.

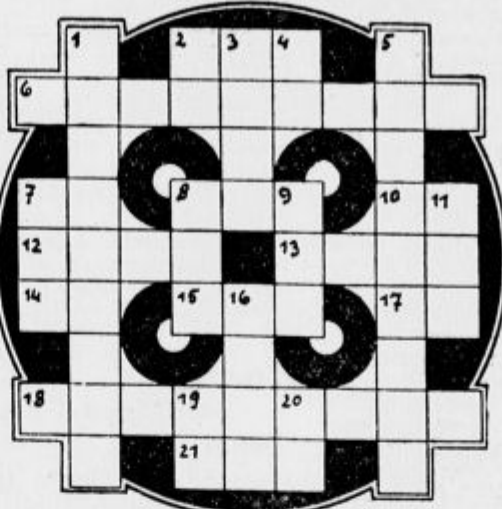
Najmanjše bitje na svetu

Najmanjše živo bitje, kar jih poznamo, je d'Herellov »uničevalec bakterij«, ki je dobil ime po kanadskem znanstveniku, ki je odkril to bitje. To bitje je tako neznansko majceno, da ga človeško oko ne more zagledati niti z najboljšim drobnogledom in z najboljšim steklom. Spoznati ga moremo le po njegovem udeleževanju. Pri poskusih so opazili, kako so v kulturah bakterij začele izmenada izginjati bakterije, ko da jih preganja nekakšen nevidni sovražnik. Z bistroumnimi poskusi je d'Herell dognal, da ne uničuje bakterij kak strup, ampak pravo živo bitje, ki žre bakterije.

Goreči japonski bombnik nad Sangajem se pogreza iz višin na zemljo. Zadele so ga kitajske granate. Steber dima ga spremlja v pogubo.

Leposlovna križanka

Besede pomenijo:

Vodoravno: 2. slovenski učenjak, Prešernov svetovalec in prijatelj (1797-1835), 6. prvi znamenitejši bolgarski pripovednik (1837-1879), 7. začetni črki imena in priimka slovenskega pesnika, sodelavca »Slovenskega Glasnika« (1840-1905), 8. ekrajsano žensko krestno ime, 10. začetni črki imena in priimka pred kratkim umrlega slovenskega prešernoslovca, 12. brezbožni kralj Izraelov, 13. naslovna oseba iz Shakespearovih žaloigre, 14. začetni črki imena in priimka glavnega režiserja v Narodnem gledališču v Ljubljani, 15. ruska reka.

ki se pri Nižjem Novgorodu izliva v Volgo, 17. začetni črki priimka in imena avtorja »Kulturne priveditve v Crni mlaki«, 18. španski romanopisec, avtor »Don Quijota de la Mancha« (1547-1616), 21. večja gora v Grčiji.

Navpično: 1. nemški pisatelj znan po romanih »Samostanski lovec« in »Grad Hubertus« (1855-1920), 2. začetni črki imena in priimka ruskega pisatelja (1860-1904), 3. rimski pisatelj in pesnik žalostink (43-18), 4. začetni črki imena in priimka nemškega pisatelja, avtorja »Izgnanca«, 5. slovenski pesnik, sodelavec »Čbelice« (1799-1868), 7. slovenski pisatelj, avtor »Dalmatinskih povesti« (1853-1911), 8. drugo ime za finsko pristanišče Turku, 9. italijansko mesto ob Adriji, 11. kraj ob železnici Beljak St. Vid na Koroskem, 16. oseba iz Jurčičevega romana »Deseti brate«, 19. začetni črki priimka in imena sodelavca pri Slomškovi »Drobtincah«, 20. začetni črki imena in priimka slovenskega dramatika, avtorja »Hermana Celjskega«.

RESITEV KRIZANKE Z DNE 6. OKTOBRA

Vodoravno: 1. slika, 6. Eboli, 11. pagat, 12. Risan, 13. Ob, 14. mizar, 15. ve, 16. Nobel, 18. tiran, 20. Atena, 21. očali, 22. opera, 26. Opava, 30. sonet, 31. Lotar, 32. Ak, 33. beril, 34. Zi, 35. Komin, 37. Kitaj, 39. Apače, 40. Avala.

Navpično: 1. epona, 2. Labot, 3. Ig, 4. Kamen, 5. Atila, 6. Erato, 7. birič, 8. os, 9. Laval, 10. Ineni, 17. Belen, 19. rabat, 22. Osaka, 23. pokop, 24. Rebič, 25. Atene, 26. olika, 27. poliv, 28. vazal, 29. arija, 36. M(ickiewicz) A(dam), 38. T(omšič)

Kaj so sankcije?

V zvezi s sporom na Daljnem Vzhodu se spet in spet pojavi beseda sankcije. Beseda izvira iz latinske: sancire (napraviti neranljivo) in pomeni nedotakljivost, svetost kakega zakona s posebnim postopkom, na primer s kaznimi. Moderno pravo razlaga besedo sankcija kot odobrenje kake postave po državnem poglavarju. Ščasoma pa je došla beseda v mednarodnem jeziku politike prav nasprotni pomen: sankcija ni bila odobrenje postave, ampak kazensko postopanje, ki je bilo v postavi mišljeno za primer prestopka. Sankcionirati ni več pomenilo odobrenja, ampak kazen. — Kazensko postopanje so tudi sankcije, ki jih države zahtevajo zoper Japonce. »Društvo narodov« uporablja sankcije kot kazensko postopanje zoper napadalce in sicer so sankcije gospodarske ali vojaške vrste. Za primer Japonske je »Društvo narodov« sklenilo, da imajo poedine države evobodno pot ali naj sankcije zoper Japonsko izvajajo — ali pa ne.

Izreži!

Za bolnike s slabim srcem
Grodzje s jabolki

Olupiš 1 kg zelenih jabolč in jih razrežeš na kocke, za lesnik velike, ki jih koj poskropiš s sokom cele citrone. Jabolčne olupke in peške pomešaš z 2 kg grozdja (same jagode) in kuhaš in mešaš 20 minut. Nato vse precediš skozi sito. Sok, ki ga dobiš, prekuhaš z isto množino sladkorja in med kuhajo se mešaš. Nato dodaš jabolčne kocke in vse skupaj kuhaš kakih 15 minut, tako dolgo, da se zgosti. — Streeš v skledo in daš na hladno.

»Adolf, jaz mislim, da je že čas, da Gabrijelu prepoveš delati kemične poskuse!«

Gledališče in koncerti

Koncert „Čirilo - Metodijevega kora“ iz Zagreba

Da v današnjem brezdušnem, materializiranem in zbežanem času obstaja zbor, ki se bavi izključno z duhovno pesnijo, jo goji in izvaja oblikuje z vso resnostjo in po najvišjih estetičnih zakonih, to je svetel pojav, vsega uvaževanja, a tudi vse hvale vreden. — pojav, ki zaželi vse podpore in naklonjenosti epričo svojega, morda težavnega, — a v daljši razdobja plodno zastavljenega delovanja. Ta takomenovani »Čirilo-Methodijev kor« iz Zagreba, ki je obenem grško-katoliški katedralni pevski zbor, kateremu ravnateljstvo Vjekoslav Višočević in mu je artistični vodja prof. Boris Komarevski, je letos napravil zelo uspešno turnejo po zapadni Evropi; sedaj pa se je oglašil tudi v naši prestolnici in priredil uspel koncert.

Sporod se sestavljale staroslovanke cerkvene pesmi; pri tem so bile povzete prav različne skladbe raznih slovanekih skladateljev. Najbolj je bila zastopana ruska cerkvena pesem, ki se odlikuje po svoji posebni umirjeni in močni duhovni globini. Ze iz davnine ohranjene cerkvene kantilene, ki so odev resnične globoke religioznosti in odmaknjene duhovnosti, tvorijo v glavnem podetavo za vso vrsto umetnih ruskih cerkvenih zborov, kot so jih ustvarili v sporedu povzeti skladatelji Bortnjanski, Čajkovski, Arhangelski, Grečaninov, Rahmaninov, Kastalski in Česnokov; izmed teh se oklepajo eni (predvsem Bortnjanski) še starejše smeri, kot se je izoblikovala pod vplivom vdora zapadnih, — italijanskih glasbenih tokov 18. stoletja (kot so jih zasneli na Rusko Galuppi, Paesello, Sarti, Cimarosa in drugi veliki italijanski »maestri«, drugi (Kastalski) pa mlajše narodnostne smeri, ki jo je vzporedno z Glinkom utrl na cerkvenem polju zlasti Gabriel Lomakin in ki je stremela za tem, da očisti glasbo italijanskih prvih (durove dominantne v molu, septimnih akordov, vodilnih tonov etc.), ki se bistveno prične ruske kantilene prav nič niso prilagale. — Pri tem so vendar vse pesmi polne globoke religioznosti, a tudi zunanje veličastja.

V primerjavi s temi ruskimi skladbami so pokazale tvorbe drugih slovanekih mojstrov zopet svo-

je značilnosti. Tako psalm bolgarskega skladatelja Dineva, kot himne in pesmi jugoslovanekih stvariteljev Odaka, Konjovića, Ivšića in Kolarića. Vsaj v glavnem bi tu obveljalo načelo, da izhajajo njihova dela iz podetave ruske cerkvene zbornske pesmi, da pa imajo svojevrsne poteze v toliko, kolikor se naslanjajo na prvine domače ljudske duhovne pesmi — ter še v toliko, kolikor jim mlajši čas nastanka ni prizanesel z raznimi naturalizmi. Izjemno stališče ima pri tem Ivšičeva liturgična pesem »Hvalite Gospoda«, ki je vsa v objemu stare »Rimske šole« ter pomenja v celoti resno šolsko delo te smeri in še Kolaričev psalm »Gospodnja zemlja«, ki je še posebno naslonjen na starejše ruske vzore.

Izvedba teh različnih cerkvenih zbornskih skladb je izoblikovala najugodnejšo sodbo. — Ne ravno številni zbor se ponaša z zelo lepim glasovnim materialom; čistemu in prožnemu, malce jekleno barvanemu sopranu se pridružuje poln, sočen, bronasti alt, — jasnemu in dosti mehkejšemu tenorju pa zvočno vliči in v pedalni nižavah celoto trdno podpirajoči bas. Vsi glasovi so v medsebojnem zvočnem sorazmerju, tako v obziru drugo drugega oblikovani, da tvorijo homogeno enoto, podobno instrumentu z ubranimi registri. In s tem zborom, ki je obenem posevčen tudi v skrivnosti pevskih tehničnih zahtev, se dviga v izvajanju dirigent na višino polnega in pristnega umetništva. — Med posebne vrednote tega podajanja se uvršča poleg primerne dolednosti glede zvočne čistosti, glede dinamike, agogike itd. še zlasti stilno dosežna izoblikovanost, ki pozna posebno značilnosti in svojetvost stare cerkvene pesmi in njenih sestavin; in kar dirigenta še posebej vrednoti, je to, da zna vzbuditi v pevcih tudi ono nevidno usedino, ki je duhovna podetava teh raznih stilnih potez in ki daje tako oživljenim umetninam značaj resne globoke religioznosti. Vzgladno je v tem pogledu izzvenel zlasti »Oče naš« Grečaninova; že skladbo samo odlikuje v njeni zunanji preprostosti izredno močno doživljeno notranje, religiozno čustvo, to isto pa je tudi v izvedbi našlo toliko moči, da je zmoglo posedovati v dojemalcu doživljeno izredne, odmaknjene poglobljenosti, skoraj bi dejal — neke blaženosti.

Koncert je izzvenel kot močna umetniška prireditel. — Le žal, da velika Unionska dvorana ni bila vrednoti sorazmerno zasedena, čemur je bil gotovo mnogo vzrok istočasni nastop Miakarjev v opernem gledališču. — Mar se tako in podobna nevspešna in škodljiva trženja res ne dajo prepričati? V. U.

Mariborsko gledališče

Nikolaj Gogolj: Revizor. Režija J. Koviča.

K otvoritveni predstavi.

Gogoljev Revizorja na odru je Evropi odkril šele Moskovski umetniški teater. Zato je pri nas odslej sleherni upravitelj Gogolja v območju njegove silne groteskno veristične režije, kar je docela umljivo — ruskemu delu pač najbolj ustreza ruska odrska vizija.

Tudi režiser J. Kovič je v svoji novi uprizaritvi večidel sledil Rusom, dasi ne dosledno niti v sceni niti v igralškem izrazu. V želji, da postavi novega Revizorja se je zamislil ob tej ali oni tehnični posebnosti tega dela, ki vzli ruskim snovi in miselnosti vendar ne more zatajiti, svoje posredne ali neposredne vandervilske predloge. Delo je skušal olajšati demonične teže ter ga zaigrati enkrat na vedro, norčavo plat. Zato niti malo ni skušal zabrisati burkasti nastopov smešne plemiške dvojice Bobčinskega in Dobčinskega, obrabljenih klišejev iz stare francoske veseligrice, niti ni spodobno krotil raznih cenemum smehu namenjenih norčij med služničadjo, narobe, te prizore je namenoma poudaril, iz provincialne goske in gosi je izlikal rokokojske precioze, iz ruskega dvorjanskega sloga napravil stiliziran rokoko. Ne bomo uigabili, pod kakšno umetniško sugestijo si je on zamislil svojo vnanje sicer lično in okusno režijo, omenimo pa, da je ostala taka odrska zamisel našemu občinstvu tuja, neglede na to, da je bila uprizaritev stilno neenotna.

Docela v slogu ruskega gledališča je igral P. Kovič mestnega poglavarja — z brutalno silo in krepkimi poudarki. Enako dober, mestoma celo odličen, je bil R. Nakrst kot Hlestakov. Samo, da mu je nekoliko bolj mar organa, ki uhaja v naglem govoru in piskav falsel. Dobre tipe so ustvarili Just Košuta kot šolski nadzornik, Pavel Rasberger kot sodnik, Edo Grom kot oskrbnik dobrodelnih zavodov, Anton Harastović kot poštar, Milan Košič in Edo Verdonik sta igrala smešno plemiško dvojico prekarikirano. Prefekirano precioznost je igrala gdč. Branka Rasbergerjeva kot poglavarjeva hči. Blizje ruski zamislil je igrala ga. Zakrajškova poglavarjeva žena. Z malomarno nesramnostjo je ugajal Danilo Gorinšek kot sluga Osep. Omeniti je še: gdč. Kraljevič kot nadzornikovo ženo, Petra Malec kot trgovec Abdulina, L. Standekerja kot okrožnega zdravnika, Lj. Crnoborega kot pol. nadzornika. —o.

Sport

Pravila nogometne igre

(Nadaljevanje.)

Pravilo 13

Vodstvo igre je poverjeno sodniku, čigar dolžnost je skrbeti, da se pravila nogometne igre pravilno uporabljajo in odločati v vseh spornih vprašanjih.

Njegove odločitve v zvezi z igro so neoporečne in se jim mora vsakdo pokoriti.

Sodnik naj beleži tok igre in pazi, da igra traja predpisani čas.

Igralca, ki se nedostojno obnaša, mora sodnik opomniti, v ponovnem slučaju pa izključiti. V primeru grobega nešportnega obnašanja je sodnik opravičen igralca ali več igralcev izključiti tudi brez predhodnega opomina. Imena takih igralcev pa mora javiti pristojnemu odboru.

Sodnik nadoknadi zamujeni čas, prekine ali zaključi igro, v kolikor uvidi za to potrebo zaradi mraka, vmešavanja občinstva v igro ali drugo grobo vzroka. V vsakem slučaju pa mora to svojo odločitev naznaniti in pojasniti pristojnemu odboru.

Sodnik sme odrediti prosti udarec v vseh primerih, če je mnenja, da je zadržanje igralcev v igri nevarno ali bi moglo nevarno postati, v kolikor to že ni postalo v toliko protipravilno, da bi bil upravičen, poslužiti se ostrejših ukrepov.

Sodnik odloča tudi o prestopkih, storjenih med prekinitvijo igre ali v času, ko žoga ni bila v igri.

Nepravstani prestopki proti pravilom se smatrajo v smislu tega pravila za nešportno obnašanje. (Int. Board S. 6. 1907.)

Igralec ne sme niti z besedo niti z gesto izraziti svojega nezadovoljstva proti sodnikovi od-

ločitvi. Sodnik je dolžan prekršitev tega določila smatrati za nešportno obnašanje.

(Int. Board 14. 6. 1924.)
Sodniki se opozarjajo, da strogo postopajo z igralci, uradnimi osebami ali gledalci, ki se nešportno obnašajo. (Int. Board 14. 12. 1903.)

Sodnik je dolžan vzeti sporočila nevtralnih stranskih sodnikov za podlago svojim odločitvam, če gre za primere, katerih ni videl.

(Int. Board marec 1920.)

Če je po sodnikovem mnenju kateri igralec resno poškodovan, bo prekinil igro, odredil takojšnjo odstranitev poškodovanega igralca z igrišča ter nadaljeval igro.

Če pa je igralec lažje poškodovan, sodnik ne bo prekinil igre, dokler ne pride žoga izven igre. (Int. Board 14. 6. 1924.)

Če sodnik prekine igro zaradi nešportnega obnašanja igralca, je nasprotni stranki prisoditi indirektni prosti udarec, ne oziraje se na to, ali je prestopke dovedel do izključitve ali samo do opomina igralca. (Int. Board.)

Podrobna razlaga pravila 13

Uveljavljenje pravil:

Sodnikova dolžnost je, skrbeti za pravilno uveljavljanje pravil nogometne igre ter odločati v vseh spornih vprašanjih.

Da bo sodnik kos poverjeni mu nalogi, je njegova dolžnost, da točno in podrobno obvlada pravila nogometne igre, precizno in nepristransko preo-ja dogodke na igrišču ter jasno in hitro odloča.

Sodnik odloča v vseh športno tehničnih vprašanjih na igrišču.

Izlet Motokluba „Ilirije“ v Trst

V soboto in nedeljo, dne 23. oziroma 24. t. m. priredi Motoklub Ilirija izlet svojih članov in njih gostov v Trst z motornimi vozili. Odhod iz Ljubljane je določen za soboto 23. t. m. popoldne, povratek pa v nedeljo 24. t. m. zvečer.

Prijave sprejema do vključno 18. t. m. tajništvo M. K. »Ilirije«, Miklošičeva c. 15. tel. 20-66, kjer se dobi tudi potrebne informacije.

Po športnem svetu

Svedska je premagala Madžarsko z 81:73 točkam v lahkoatletskem dvoboju, ki se je vršil preteklo soboto in nedeljo v Budimpešti. Ob tej priliki so postavili atleti nekaj novih rekordov. Švedi so že prvi dan vodili z 42:35. V soboto je bilo 5000, v nedeljo pa 20.000 gledalcev.

Ze pred več kakor sto leti so dosegali krasne uspehe. Leta 1762, torej pred 175 leti se je Anglež John Hugue zavezal, da bo 100 angleških milj pretekel v 24 urah. In res je porabil za omenjeno dolžino 23 ur 15 minut. Za primero naj še omenim, da je Amerikanec Saunder l. 1882 pretekel isto progo v 17 urah 3 minutah 14 sekundah. Pre 150 leti, v septembru 1787 leta je zmagal Angleški poklični tekač Foster Powell, ki je v 24 urah pretekel 180 km dolgo progo od Canterbury-ja v London in nazaj. Ta tekač, ki ga prav lahko prištevamo k prvim velikim dolgo-progašem, je porabil za navedeno progo samo 23 ur 50 minut. Končno naj še omenimo enourni rekord slavnega Amerikanca Louis-a Bennett-a, ki je bil sicer Indijanec. V oktobru 1862 leta, torej pred 75 leti je ta tekač v kratkih presledkih zboljšal rekord na 18.360 km in na 18.424 km, kakšen uspeh je moral biti to tedaj, se najbolj razvidi iz tega, da brani sedanji svetovni rekord enournega teka Nurni z 19.210 km, ki je samo za 800 m boljši od preje omenjenega.

XII. olimpijske igre »v manjšem obsegu«. Vodja športnega oddelka v japonskem olimpijskem odboru G. Goh se je glede na XII. olimpijske igre izrazil, da bodo z ozirom na resnost konflikta med Kitajsko in Japonsko težko izvršeni vsi načrti novih gradenj pri stadionu in drugih športnih napravah. Bomo zaradi tega bržkone prišlihni sivezisti igre v navadnem obsegu. Japonski olimpijski odbor zastopa namreč stališče, da se bodo igre izvedle ne glede na to koliko časa bo trajala vojna s Kitajsko in ne glede nato, če japonska vlada ne bo mogla finančno podpreti prireditve; kajti med športnimi krogi vlada navedenja za igre in tudi mesto Tokio jih bo podprlo.

16. nem. telovadni in športni zlet v Breslavi priredijo nemški sturnerji prihodnje leto v času

od 24.—30. julija. Tekmovali in nastopali bodo v telovadbi, lahki atletiki in raznih drugih športih in športnih igrah člani, članice ter mladina obojega spola. Kakor pravijo poročila se bo vršil ta zlet v takem obsegu, da bo vse dosedanje zlete nemških telovadcev zasenčil.

Službeno izdoba lahkoatletskih sodnikov za Ljubljano Redna letna skupščina bo v ponedeljek 18. t. m. ob 9 v restavraciji Slamič. V slučaju nesklepnosti ob določen uri bo skupščina sklepala pol ure kasneje ob vsakem številu navzočih članov.

JASO. Danes v sredo 13. t. m. seja odbora v kavnari »Zvezda« ob 20. Pridite vsi, točno! — Tajnik I. Ljubljanska gimnazijska podzveza. (Službeno). Danes ob 6 popoldne bo seja upravnega LZSP v prostorih kavarni »Emona«, danska soba in je za vse obdobje obvezna.

SK Planina, Ljubljana. Ženska sekcija ima danes v sredo 13. oktobra t. l. trening in sicer za juniorko od pol 7 do 8, za senioreke od 8 do pol 10 v telovadnici Vzajemne zavarovalnice. Pridite točno!

SK Mars. Danes ob 20 važen sestanek celokupnega članstva v gostilni na Poljanski cesti 7. Zaradi važnosti, prosim vse redne in podporne člane, da se sestanka polnoštevilno udeležijo. Dnevni red: nedeljska tekma in ureditev našega igrišča. — Načelnik.

SK Ilirija. Seja upravnega odbora in športne komisije bo drevi ob 20 v kavnari »Evropa«. Zaradi udeležbe pri odkritju spomenika blagopokojnega kralja Aleksandra na Rakeku in klubskega izleta v Trst, udeležba obvezna.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sreda, 13. oktobra: 12 Koncertni plesi (plošč) 12.45 Vreme, poročila — 13 Cas, sporod, obvestila — 13.15 Plošče zavrtino, dolgčas pretenimo! — 14 Vreme, borza — 18 Miadinska ura: O glasbenem oblikovalstvu I. (g. dr. Anton Dolinar) — 18.40 Zgodovina gibanja za varstvo živali (dr. J. Kunc) — 19 Cas, vreme, poročila, sporod, obvestila — 19.30 Nac. ura: Literarni sliki — 19.30 ab — 20 Koncert opernih spevov. Sodeluje gdč. Vera Majetičeva in Radiski orkester — 22 Cas, vreme, poročila, sporod — 22.15 Klartnet solo (g. Urbane Franc).

Drugi programi

Sreda, 13. okt.: Belgrad I.: 19.30 Dunaj, 20.30 Humor, 22.30 Komorna glasba — Belgrad II.: 1.30 Volk, koncert, 13.45 Predavanje o Bosni, 21.30 Vokalni konc., 21.15 Balkanska narodna glasba — Zagreb: 20.30 Ljubljana — Dunaj: 19.35 Abonentki koncert, 22.20 Plesna glasba — Budimpešta: 19.30 Igra, 21.30 Ciganska glas., 22.10 Plesno, 22.55 Jazz — Trst, Milano: 17.15 Plesna glasba, 21 Opera — Rim-Bari: 21 Igra o Dantonu, 22.15 Izbrana glasba — Praga: 19.25 Orkestralni koncert, 20.25 Igra — Pariza: 19.30 Narodna glasba, 21 Chopin koncert, 22 Ljudski koncert — Berlin: 19.10 Romantična glasba, 20 Pester koncert — Monako: 20 Koraleńce, 21 Komorni orkester — Beromunster: 19.35 Pokrajinski prenos: 21.40 Stare italijanske skladbe za violončelo, 21.15 Opera — Strasbourg: 21.30 Orkestralni koncert.

Triperesna deteljica

Spisal M. Kozlič. — Ilustriral M. Sedel.

Nato je priskakljal v areno mlad fant, oblečen kot klovn. Prečudno je bil našemarjen: oblečen je bil v črn jopič in v črne blazne dopetaje, na katerih so se lesketale velike zlate zvezde, na glavi pa je imel visoko čepico. Za njim je do-stojanstveno pricalo šest mladih gosk.

»Kaj bo pa z goskami počel?« se je začudil Jožek.

»Najbrž jih bo spekel na ražaju in pohrustal za večerjo,« se je pošalil Nande.

Mladi klovn pa takšnih krvoločnih namerov z goskami ni imel. Postavil se je sredi arene, zamahnil z bičem in prijazno prigovarjal svojim varovankam:

»Na, na, gos! Na, na, gos!«

In glej: goske so ga razumele in ubogale pri priči. Začele so korakati okoli njega in gagati tako glasno, da je šlo skozi ušesa.

Pa to še ni bilo vse. Mladi klovn je zažvižgal poskočno pesemico in goske so po taktu veselo rajale: hopta, hopta, hopta!

Ljudje so se na vso moč čudili. Dresirane konje, slone, leve, medvede in še te in one druge živali so tu pa tam že videli, dresiranih gosk pa še nikoli.

»Te-to-te, kaj takšnega pa še ne!« je vzkliknila stara gospa v prvi vrsti in majala z glavjo.

Jožek pa si ob pogledu na mladega klovna ničesar ni želel, kakor da bi bil sam takle smešen pajac in bi ga občudoval ves svet...

Agnes Günther: 115

Dušica - Rožmarija

»Morebiti bi se povzpela tako visoko, da bi mogel sliškati ozadja. V šoti sem imel v risanju zadovoljivo oceno.«

»Dobro,« odgovori Harro, »zahotelo se mi je že davno tega poizkusa. Lesene plošče in češnjeva smola! Vi boste brusili deščice in uredili ozadje s kredo. Govorite o tem s svojo sestro! Toda to delo boste opravljali ob lepem vremenu na prostem, in sicer na grajskem dvorišču. Deseturen delavnik, dnevna meзда, topla prehrana in stanovanje v hiši še tudi. Ob nedeljah od treh do sedmih prosti!«

Toda Alfred se ne da odstrašiti. Rožmarija je vsa preplašena, ko čuje, da se še nadalje ukvarjata s tem načrtom. Harro se hudomušno muza, Alfred se je pa tako vnel, da ima že rdečo glavo.

Po obedu so zobali prve češnje. Knez jim jih je poslal. Harro nad vse občuduje barvni sozvoček rdečih češenj v srebrni posodi v belozeleni dvo-ranici.

Skoz odprto okno je priletel ščinkavec, spreletava se pod stropom in se končno usede na okensko. Ne boji se ter se s svojimi svetlimi očmi živahno ozira na vse strani. Toda sčasoma so mu vsi ti radovedni pogledi vendarle nadležni, zažvižga in huš, že je odfrčal.

Proti večeru so spravili otroka spat. Liza sedi poleg njega, da ne ostane docela sam. Ostali pa so šli zbirat velik šopek cvetic za Rožmarijo. Ta si je ovila okoli glave nežno tenčico, s katero se igra večerna sapica. Njeni konci vtrajajo v zraku.

Alfred skače po travniku ter išče cvetic. Ko je zbral potocnice po mokrotnih oazah, je spravil v nered svoje brezhibne hlačnice, se je opek ob koprivah in je dobre volje kakor lahko-miselni bratec v pravljici.

Harro postopa. Njegove oči žare od radosti. Rožmarija nosi svoj šopek, ki postaja večji in večji. Molči ter se smehljaj predse. Harro pa stopa za njo, ter uživa ob njeni kraljevski hoji. Njen hod je utelešena godba.

Drozg prepeva, kot bi mu hotelo počiti srcece. Pod nebom so se razpršili grozeči beli oblaki in preostali so le lahni oblaki. Toneče sonce je pozlatilo nebo, ki žari v krasnem škrlatu.

Drevesa, ki mole v cvetoči rimski travnik, že mečejo svoje sinje sence in tam med jelšami se pojavlja nežna, bela, meglena koprena.

»Drago, poglej tam nebeska rožna polja!« vzklikne Rožmarija in dvigne svoj šopek proti nebu. Velik je že, da ga mora držati z obema rokama. »In ta žar, ki se hipno dotika vrhov! Kako tajinstven je na mah postal gozd!«

Kar pridri srnjak v divjih skokih. Splašili so ga. In že pretrga ozračje strel iz puške.

»Ah, da ne morejo tega opustiti,« zagodrnja Harro ozlovoljen. Rožmarija se ozre za njim, njen cvetlični šopek omahuje. Napravi še nekaj korakov, potem pada na kolena, zdrsne rahlo na obraz ter položi glavo na svoje cvetic.

»Rožmarija, ali si padla ali si se spotaknila?« Ze jo je objel Harro ter jo hoče previdno dvigniti. Alfred pa je pobledel in vzklika:

»Moj Bog, moj Bog!«

»Alfred,« zavpije nanj Harro, »ne izgubljajte živcev! Morda se je onesvestila. Ali ne morete prineesti vode?«

Toda Alfred se ne zgane. Vrže se poleg Rožmarije na zemljo in ponavlja svoj:

»O Bog! O Bog!«

preko travnika k skritemu strelišču. O nesrečnem strelcu ni več sluha ne duha. Alfred je uporabil vse, jopič, žepni robec, čvrste vrbove šibe. V kratkem času se je znova prikazal ter vlek za seboj preprosta uosila.

Harro je poizkušal dvigniti soproga na svoje roke, toda prehudo je zastokala. Tudi bi je ne mogel nesti, ker mu je, kot bi ga bil kdo udaril po glavi. Iz gozdov lezejo sence in zdi se mu, kot bi zrl vanj velike oči. Tudi Harro mora izročiti za nosila vse razen onega, kar najnujnejše potrebuje. Nato sta lahno in rahlo položila nanje bele postavbo. Harro stopa kakor v snu. Le naprej, po rosnih, s travo obrasli gozdni poti, kjer se že vlačijo med debli bele megle. Težko je to breme za dva moža, od katerih se je eden že zavedel, drugi pa je zaradi groze brez moči.

Kar se zasliši pokanje z bičem.

»Odloživa,« je zaukazal Alfred ter stekel naravnost skozi grmičje v smeri, kjer je pokal bič. Zakasnel voz s krovjo vprego pelje deteljo domov. Kmet se je na pol obtegneta človeka prestrašil in končno je vendarle doumel ves položaj. Brž naj eteč do prve telefonske postaje ter naj zaprosi v Braunecku, da nemudoma pošljejo novodošli avto. Zgodila se je nesreča...

Kmalu nato je ležala Rožmarija na mehki, zeleni detelji in hvala Bogu, kot bi to čutila, se je počasi iztegnila. Alfred vodi kravi za glavi, Harro pa koraka poleg voza ter drži za roko blede Rožmarijo, ki jo prihteka na svoje lice. Počasi šepa voz po gozdni cesti. Medtem se je znaočilo in zvezde so zableskale nad žalostnim vozilom. Končno so v — Thorsteinu.

»Mar!« zastoka grof Thorstein.

Zdajci ve Mart, da je vendarle legla velika črna senca na zlato hišo. — Komaj so položili grofice na njeno posteljo, že se je pojavil čuden ropot, nek brenčec zvok in v svitu dveh žarometov se pripelje avto v grajsko dvorišče. Brž izstopita gospod dvorni svetnik in bolničarka. Harro stoji pokonci ob postelji, ko ta dva vršita svojo dol-

nost. Nič se ne zgane v obrazu zdravnika, ko pregleduje neznačno rano. Tu pa tam odpre Rožmarija oči in dviga malce roke. Harro stoji in čaka, kaj bo porekel mož, ki odločuje o življenju Rožmarije.

Zdajci ga pogleda dvorni svetnik ter mu namigne. Harro eledi zdravniku iz sobe. Pri otroškem studencu v zlati veži se razgovarjata. Alfred etoj pri telefonu, v eni roki slušalo, v drugi vozni red.

»Gospod grof, bojim se, da tiči krogla pod srcem. Rad bi se posvetoval s tovarišem iz Würzburga!«

»Würzburg!« krične grof Alfred Brandenstein v telefon in ne izgubi nifi trenutka. Dvorni svetnik naglo narekuje ime in naslov. Avto mora k brzemu vlatu, le tako bi se še dalo kaj doseči. In dvorni svetnik nadaljuje:

»S tem vražim vozilom se lahko marsikaj omogoči. Nekaj živega, kar je na srečo hodilo po štirih nogah, smo že povozili. Ne, ni še brezupno, gospod grof, četudi imamo pred seboj nemirno noč. Profesor Birt je že marsikoga rešil. Skrbeti moramo etveda, da ostane gospa soproga pri močeh...«

Nato stojita zopet v lepi spalnici, po kateri se razširja neki čuden duh. Avto pa je odbrčal v noč.

Mladi grof Brandenstein želi govoriti z gospodom grofom.

»Harro,« ga ogovori Alfred, »v gozdni hišici sta deklica z otrokom. Ali bi se smel peljati konju?«

Otroki! Pri teh besedah je Harro, kot bi se mu zbudilo v duši življenje in zastoka.

»Jaz bi odhajam tja, Harro,« vzklikne Alfred. Voz je odfrčal skozi grajska vrata in potem je vse potihnilo v Thorsteinu. Harro sedi ob postelji. Bleda ročica se dviga in pada. V lepem obrazu Rožmarije se pojavlja neka tuja potaza, ki postaja čedalje izrazitejša. Videti je, kot bi neviden, tin čopič tekel okoli nosu, čigar poteze postajajo jasnejše in vidnejše.

Za jesensko in zimsko sezijo

Angleško in češko sukno za dame in gospode ter drugo modno in manufakturno biago v veliki izbiri po zmernih cenah pri

Franjo Majer
Maribor, Glavni trg 9

Prepričajte se pred nakupom!

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglesi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglesi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računsko enokolonska 5 mm široka pečilna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Brivski pomočnik
dober in soliden, za vodno in železno ondulacijo. Iščemo mesto s 15. oktobrom. — Drago Cvetetič, Hvar.

Mladenič
vojašine prost, zmožen vseh del, išče službo sluge ali skladiščnika. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Vesten in zanesljiv v Ljubljani«.

Pozor
kovinska industrija in tekstilne tovarne! Strojni tehnik, dobra moč, verziran, z dobro prakso, vojašine prost, želi mesto. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Tehnik« št. 16390. a

Vajenci

Vajenca
za vrtnarsko obrt, iz poštene kmetijske hiše, takoj sprejme M. Keše, Linhartova 5, Ljubljana. (v)

Vajenca

sprejem takoj. — Avgust Štok, Celje, splošno klerparstvo in vodovodna instalacija, Celje, Aškerčeva ulica 8. (v)

Službodobe

2 čevljarska pomočnika potrebujem za stalno delo. Zorman Janko, Ruše.

Pekovskega pomočnika

mladega, sprejme pekarna Logor, Golnik. (b)

Pomožno pisarniško moč

sprejememo. — Ponudbe s sliko je poslati v upravo »Slov.« pod šifro »Strojepisarska« št. 16444.

Uradnika (-co)

Ki se spozna na prodajo medicinskih instrumentov in laboratorijskih potrebščin - iščemo. — Pismeno ponudbe poslati na Lloyd, trgovina medic. instrumentov, Beograd, pošt. predal 586. (b)

Gospoda ali gospodično

postopnega in zanesljivega za obiskovanje privatnih strank, sprejememo. Osebe, ki stalno biva v Ljubljani in ki so v dobrih odnosih tudi z duhovščino, naj pošljejo ponudbe upravi »Slovenca« v Mariboru pod šifro »Dobri zaslužniki«. (b)

„Slovenčeva“ podružnica

Ljubljana, Tvrševa cesta (palača Poštni dom)

Pouk

Citre poučuje
temeljito Emil Mesgolits, Jurčičev trg 2-II. (u)

Nemško konverzacijo

želim z gospodično ali z gospodom, ki ima lepo izgovorjavo in ne razume slovensko. — Goričar, Sv. Petra cesta 29. (u)

Kupujte pri naših inserentih

Prodamo

Lepa čista prst
se dobi po ugodni ceni. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 16460. (i)

Novo cvetlice za Vaš vrt!

Zimsko odporno cvetlično grmičevje, sadike za kamnite skupine (Steinkartentpflanzen), lepotično in pritiklavo ter iglasto drevje itd. v največji izbiri in najboljši kakovosti. Vzgojevališče za grmičarstvo, rastlinje in drvesnica »PETENVRT«, Vrapče pri Zagrebu. Ilustrovani katalog na zahtevo brezplačno!

Izbira ni težka,

kadar treba določiti časopis, v katerem naj oglašuje trgovec ali obrtnik. Vsakdo bo pri tem upošteval list, potom katerega bo prišel najsigurnejše v stik z najširšimi kupno-močnimi sloji prebivalstva. In to je naš dnevnik „SLOVENECE“, ki ga bere — posebno ob nedeljah — malo izjemami vsaka slovenska hiša. En poskus Vas o uspehu prepriča.

DUHOVNIM SOBRATOM, SORODNIKOM IN PRIJATELJEM SAZANANJAM, DA JE UMRL DANES NA BREGU C. GOSPOD

GUSTAV SCHIFFRER

ZLATOMAŠNIK, ŽUPNIK V POKOJU

POGREB BO V ČETRTEK, DNE 14. OKTOBRA 1937 IZ HIŠE ŽALOSTI NA BREGU NA ŽUPNO POKOPALIŠČE V ŠMARTNU PRI KRANJU, KJER BO OB 9.30 POGREBNO OPRAVILO ŠMARTIN PRI KRANJU, DNE 12. OKTOBRA 1937

ALOJZIJ SAREC ŽUPNIK

Patent »Kraljica pečik«
ki se naloži le enkrat dnevno in greje ves dan, je v zalogi pri A. Somenič in drug. Ljubljana, Miklošičeva cesta 15. (i)

Posedstva

Več lepih stavbnih parcel ob novi Plečnikovi cesti, blizu nove carinarnice — naprodaj. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 16410. (p)

V Brežicah

in okolici so naprodaj hiše, krasna stavbišča, vinogradi, sadovnjaki in gozdovi ter zaokroženi deli Attemsovega veleposedstva. — Pojasnila pri inž. Miklau Otmar, Brežice. (p)

Iz proste roke naprodaj
krasno kmečko posestvo v najboljšem stanju, obstoječe iz 5 ha njiv, 6 ha gozda, 1 ha travnika. Je tik Kranja. Več se poizve pri lastniku do 20. okt. Porenta Valentin, Huje št. 9, p. Kranj. (p)

Sodna dražba

Dne 18. X. 1937 ob 9 dop. bo pri okrajnem sodišču v Skofji Loki, soba št. 2 dražba velike enonadstropne trgovske hiše z gostilno in trgovino, ležeče ob glavni cesti v Dolenji vasi pri Selcah v Selski dolini. Poslopja so ocenjena na 187.300 din, zemljišča pa na 244.823,10 din, pritlikline pa na 2600 din. — Najmanjši ponudek znaša 289.808,73 din, varščina, ki jo je položiti pri sodišču, pa znaša 43.471,31 din. — Dražbeni pogoji so običajni. Nadaljne informacije daje pisarna dr. Igo Silarja, odvetnika v Kranju.

Denar

Vrednostne papirje vseh vrst kupuje Slovenska banka v Ljubljani Krekov trg 10, tel. 87-63

HRANILNE KNJIŽICE

vrednostne papirje vnovčuje po najboljši ceni in takojšnjemu izplačilu — izposluje vse bančne denarne, kreditne in blagovne posle najkulantneje

ALOJZIJ PLANINŠEK

trg. ag. bančnih poslov LJUBLJANA Beethovnova ulica 14/I. Telefon 85-10.

BANČNO KOM. ZAVOD in MENJALNICA

MARIBOR Aleksandrova ulica št. 40 vnovčuje

HRANILNE VLOGE

bank in hranilnic, kupuje vrednostne papirje, valute in zlatnike po najvišji dnevni ceni.

Ekonomist

Gospodarska pisarna d. z. o. z. Maribor, Prešernova 2-I.

Stanovanja

Dvosobno stanovanje s pritliklinami, zračno, visoko pritličje — oddam s 1. novembrom ob glavni cesti, pred tramv. postajo Ljubljana, Dravilje 189. 6

SOBE

Sobico s štedilnikom oddam takoj v sredini mesta zakoncem. Vprašati v upravi »Slovenca« pod št. 16446. (e)

V SAKO JUTRO MLAJŠA!

Drevi: Uporabite rožnato kremo Tokalon, hranilo za kožo, ki vsebuje Biocel, senzacionalno odkritje dr. Stejskala, profesorja dunajskega vseučilišča. Ta vitalna hrana za kožno tkivo se pridobiva iz skrbno izbranih mladih živali. Znanost je ugotovila, da baš zaradi izgube tega naravnega elementa iz kože nastajajo gube. Krema Tokalon, hranilo za kožo, z Biocelom vrača koži ta element v času počitka ter napravi kožo spet gladko, čvrsto in mlado.

Jutri zjutraj: Poglejte, v koliki meri je koža bolj sveža in gladka že po prvi uporabi. V nekaj dneh začno gube izginjati. V tednu dni ste videti za leta mlajša. Uporabljajte zjutraj belo kremo Tokalon (d. ni mastna). Ona razkroja zajedalce ter napravi kožo mehko, gladko in belo. Zene 50 let lahko dobijo očarljiv polt, s katero bi se lahko ponasala vsaka mladenka. Uspešni rezultati so zajamčeni, ali pa se denar vrne.

VOLNA dospelca

kroji in navodila zastoj

M. DRENİK

LJUBLJANA Kongresni trg 7

Ženska ročna dela, tisk in material za šolo in dom

Glasba

Za mal dnarja dos muzke!

Plošče, gramofone, radio gramofone, radio aparate itd. prodajamo po ugodnih cenah tudi na obroče.

elektrotone PASAZA NEBOTIČNIKA

Gramofonske plošče

in gramofone blvše tvrdke Rasberger dobitte po razprodajnih cenah. Dalmatinova 10, nasproti hotela Strukelj. (i)

SOPRANI EMONA HOHNER NALJENENE

68.-

120.-

NAŠA GLASBILA 30 MED NAJBOUSIMI NASVETU PRAVA.

MODIC LJUBLJANA PASAZA NEBOTIČNIKA

Kupimo

Suhe gobe

kupuje Sever & Ko Ljubljana Gosposvetska c. 5

Razno

Odvetniška pisarna

v industrijskem mestu Slovenije, pod ugodnimi pogoji naprodaj. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Ugodna prilika« 16.265.

Obvestilo!

Vljudno obveščamo, da smo obnovili staroznano že več let obstoječo informacijsko pisarno

preje J. Sever, sedaj J. Sever, dediči

Ljubljana, Gosposvetska cesta 14.

Vse tozadavne informacijske posle bodisi v trgovskih in privatnih stvareh bomo izvrševali najkulantneje in v najstrožji diskretnosti. Se priporočamo

J. Sever, dediči, Ljubljana, Gosposvetska c. 14.

Razpis

Občina Trata, okraj Škofja Loka, razpisuje pragmatično mesto

občinskega tajnika

Šolska izobrazba: štirje razredi srednje ali njej enake strokovne šole.

Pravilno kolkovane prošnje, opremljene z listinami po čl. 7. in 8. uredbi o obč. uslužbenih (»Službeni list kralj. banske uprave dravske banovine« z dne 29. julija 1936, št. 477/61) je vložiti v 30 dneh po objavi tega razpisa v »Službenem listu« pri tej občini.

Občina Trata, dne 10. oktobra 1937; št. 1948/37.

+

Po volji Vsemogočnega nas je zapustil v dolini solz naš skrbni, dobri mož, oče, stari oče, tast, brat in stric, gospod

Jože Jereb

vlakovodja drž. železnice v pokoju

Kakor je bil cel mož v življenju, tako je prenašal tudi trpljenja polno bolezen in se preselil boguvdano v večno življenje, previden z vsemi tolažili sv. vere.

Pokojnika bomo spremlili na pokopališče k Sv. Križu v četrtek, dne 14. oktobra ob 14 iz Šiške, Celovška cesta 96. Ljubljana, dne 12. oktobra 1937.

Zalujoča žena Nežika roj. Stele; otroci: Anica por. Zorko, Mara por. Končar, dr. Stane — in ostalo sorodstvo.